

compendii

Prosecutio et declaratio ipsius di-
uisionis

De peccis cordis seu cogitationis

De peccis oris seu locutionis

De peccis opis seu operatiois

De peccis omissionis

Quia predicta peccata sunt mortalia vel
venialia

Quare multa in hoc compendio
principue in octauo tractatu late
et plane dicta sint

Remissio ad doctores

Explicit compendium ma-
gistri Johannis Gerson Cancellarij
parisiensis sacre theologie profes-
soris

theologie

CClii

Incipit tractatus per

utilis et valde notabilis magistri

Johannis Gerson de presentibus do-
mini Jesu verbis

Venite ad me omnes
qui laboratis et one-
rati estis et reliquum Sa-
lutare nobis est fra-
tres charissimi cum
omni veneratione predicare cum nul-
la tamen possim ratione comprehendere ma-
gnam huius pietatis sacramentum quod ma-
nifestatum est in carne et apparuit in
mundo quod videlicet Iesus Christus venit
in hunc mundum peccatores saluos facere
et querere quod perierat Venit autem non
quod quis erat a principio creator et iu-
dex omnium seculorum sed quod quis nobis
congruebat sicut speciosus forma pre-
filius hominum ita copiosus et diues
in misericordia super omnes qui inuo-
cant illum Venit tanquam saluator pro
peccatis redemptor pro captiuis rex
pro militibus dominus pro seruis diues pro
pauperibus medicus pro egrotis ubi sicut
nullum ab infirmitate liberum inuenit
ita pro saluatione omnium aduenit
Venit flos florentium dux morum venie-
vena fons pietatis et gratie pa-
tens domui iacob in ablutionem
peccatoris et menstruat Venit tanquam
doctor bonus magister pius predicator
veritatis et misericordie mitis et
humilis corde Venit de solio ma-
iestatis de sinu dei patris et quod
sibi hauserat de fonte pietatis hoc
eruicauit nobis Et quid hoc esse

De verbis

potuit nisi charitas? **I**psa est q̄ sola
la omouit viscera misericordie dei
nri quo mittet nobis liberatozē ⁊
ppugnatozē. q̄ libearet nos de ser
uitute diaboli qua oppressi eram⁹
Testat **B** ap̄lus vbi ait **P**rop̄ ni
miā charitatē suā q̄ dilexit nos de
us p̄ filiū suūz misit **I**te p̄p̄rio fi
lio suo non pep̄cit **H**ac charitate
sua vrgente dei fili⁹ venit de celo.
hac vrgente suspēdi se pmisit in li
gno **H**ac vrgēte descēdit vt suos
educeret q̄ captiui tenebant in in
ferno **H**anc ip̄ez verbo docuit et
exemplo cōfirmavit. et p̄p̄rii sangui
nis effusione signavit **H**anc signi
ficauit et loco **V**erbo docuit. cuz
dixit **D**iligite inimicos vestros ⁊
Exēplo cōfirmavit. cū in cruce p̄
dens p̄ suis etiā crucifixozib⁹ ora
uit **P**at̄ inq̄ens ignosce illis quia
nesciūt qd faciūt **S**anguinis effu
sione cōfirmavit eā. qz posuit aiām
suā p̄ ouib⁹ suis. et p̄ suo grege pi⁹
pastor mori dignat⁹ est **D**esigna
uit eā ⁊ loco cū diceret **V**enite ad
me omnes q̄ laboratis et onerati
estis **L**ocus ergo charitatis. ipse
est **S**ed discerne. vtruz sueb⁹ est di
uine an nre **S**i dicam⁹ sue. nulli **B**
dubiū est **I**n ipso em̄ habitat om
nis plenitudo diuinitatis corpali
ter **S**i diuinitatis. et charitatis.
Nā de⁹ charitas est **S**i dicam⁹ nre
cōstat qz charitatis nre loc⁹ ip̄e est
Quis em̄ magis p̄xim⁹ est saucio
aut q̄s magis diligi mereb⁹ ab ip̄o
q̄s samaritanus qui curauit eum

Domini Venite

vino et oleo? **A**d eūdē ergo locuz
q̄si ad iōē centrū cōcurrit ex omni
pte diuina charitas ⁊ humana. vt
recte sit ip̄e mediator dei et homi
nū. hō xp̄us ih̄sus **Q**d eleganz de
signat ouēt⁹ ille dñi⁹ moysi. in sum
mitate mōtis synai cū legiē dñm
in mōtē descēdisse. et moysen ascē
disse ad eū **Q**uid p̄ mōtez istū. nisi
homo ille significat assūpt⁹ a ver
bo in vnitate psone? **S**ed dñs su
per mōtē descēdit. qz vt hominez
assumēt q̄si a summo celi fastigio
diuina se dignatio inclinavit **M**oy
ses aut̄ elect⁹ dñi ascēdit. qz om̄is
electoz⁹ deuotio ad redēptozē no
strū se subleuat. vt ad intuitū dei
p̄tingat **I**llud q̄qz qd de hester re
gina legiē huic sn̄ie opitulari vide
tur **R**ogatura hester p̄ pp̄lo suo ac
cedit ad regē sedētē in throno **I**n
det glaz ei⁹ et corruit. sed eleuat et
osculat virgā aureaz. qm̄ ille tene
bat manu **R**ex sedēs in throno ē
de⁹ p̄. cūctis iudiciaria pt̄ate presi
dens **R**egina eccl̄iaz sanctam desī
gnat q̄ p̄ filijs suis om̄ibus vide
licet fidelib⁹ deū p̄rem interpellat
Sed gloriā regis vidēs regina
corruit. qz maiestātē diuinitatis cō
siderās eccl̄ia expauescit **S**ā qz rex
eleuat et virgā aureā ad ip̄am ex
tendit. qz vt eccl̄iaz suā omnipotēs
de⁹ ad cōtēplationem diuinitatis
sue exalter. necē ē vt pauidā prius
p̄ amorem incarnationis filij sui
corrobozet **Q**uasi p̄ virgā huma
nitas xp̄i designetur habemus in

ad me omnes
psalmo sic Virgā
ter dñs et syon de si a
humanitatē suā o r̄p̄
patris nati faciet dñs
pp̄lo **Q**ue virgā h̄i
qz xp̄i h̄iūtas splēo
singularis ruelare cre
go virgā manu tenet q̄
osculat qz humanitatē q̄
pat̄ sibi in gl̄ia h̄iū
manu struat. hanc etiā h̄i
cōfessiois sue labors dulcē
Ad h̄iū ḡi locū charitatē
ē de le ip̄az. charitas ip̄a
ca vt in charitate r̄oicā
dai charitatē teneam⁹ et
tem diligam⁹ **D**icit ergo
ad me omnes q̄ laboratis
est rogantis inuitantis. h̄i
hortāris. rogantis. et h̄i
nra salute **C**ū cū bonoz
nd̄ egeat. vult tū suā nobis
strare charitatē et beatitudi
cōicere **I**de est qz nos roca
regniū ad cōiūm. qz
dñs. n̄is⁹ ganū est ab om̄i
n̄is. **V**ocat elongatos. im
leunos iudat volentib⁹ lab
leib⁹. h̄iū l̄illos. cogit
Om̄ib⁹ ergo in cōmune
nite ad me omnes ⁊ **Q**z
pietas. q̄ mira dei dignat
rogare d̄um⁹. vt nos re
gnaret. ab ip̄o rogamur
venire dignemur **Q**ua
to q̄ p̄ma illa gr̄ia. quā
hominū p̄merci p̄ cōmen
p̄mā gr̄am dico. que gr̄ia

ad me omnes qui

psalmo sic Virgā virtutis tue emit
tet dñs ex syon Ac si apte dicatur
Humanitatē tuā o xpe q̄ es virt^o
patris nasci faciet dñs ex iudaico
pplo Que virga bñ aurea dicitur.
qz xpi hūanitas splēdore sapiētie
singularis rutilare credit. **R**ex eri
go virgā manu tenet. h̄ eā regina
osculat. qz humanitatē quā deus
pat̄ sibi in psona filij vniens quasi
manu stringit. hanc ecclia fidelium
cōfessionis sue labijs dulcē. tāgit
Ad hūc igit̄ locū charitatis hoc
ē ad se ip̄az. charitas ip̄a nos vo
cat vt in charitate radicati et fun
dari charitatē teneam⁹ et charita
tem diligam⁹ **D**icit ergo **V**enite
ad me om̄es q̄ laboratis **N**ox ista
est vocantis inuitantis. suadentis
hortātis. rogantis. et **B** totū pro
nra salute **C**ū em̄ bonoz nrorum
nō egeat. vult tñ suā nobis demō
strare charitatē et beatitudinem
cōicare **I**nde est q̄ nos vocat ad
regñū. inuitat ad cōuiuium. qd̄ ele
ctis omnib⁹ patum est ab origine
mūdi **V**ocat elongatos. inuitat
ieiunos. suadet volentib⁹. iubet no
lētib⁹. hortat̄ lassos. cogit inuitos
Omnib⁹ ergo in cōmune dicit **V**e
nite ad me om̄es etc **Q**q̄ stupēda
pietas. q̄ mira dei dignatio **Q**uē
rogare d̄buim⁹. vt nos recipe di
gnare⁹. ab ip̄o rogamur vt ad eū
venire dignemur **Q**ua in re qd̄ ali
ud q̄ p̄ma illa gratia. quā nullus
hominū p̄mereri p̄t cōmendatur?
Primā gr̄am dico. que p̄fidos et

laboratis

CCIII

nō credētes reducit ad fidē. puer
sos et male viuētes cōuertit ad re
ligionez. p̄telos et negligētes ac
cendit ad deuotionē **I**p̄a ē gratui
tū beneficiū dei p̄fluēs ex illa inef
fabili benignitate dñi **J**esu. et ex
intimis viscerib⁹ charitatis eius
Ip̄a est cui nulla scelera horrida.
nulla p̄cā magna. nulla consuetu
dinū vincula dura. nulla difficul
tatū claustra inuia sunt **I**p̄a nos
p̄uenit vt bonū vclim⁹. ip̄a subseq̄
tur vt possim⁹ **I**p̄a stantes robo
rat ne cadāt. ip̄a currētes expedit
vt alacri⁹ currāt. ip̄a facientes cō
pellit vt surgant de lacu miserie et
de luto fecis **I**p̄sa quatrduanuz
mortuum non solum resuscitat. h̄
eius etiam sorores id est anime af
fectus cōcitat vt p̄ fratre resusci
tando intercedāt **I**p̄am nulla vo
lūtas. nullū meritū. deuotio nulla
p̄cedit. h̄ sponte venit. indebita ve
nit ac p̄ **B** totū hominē iure v̄edi
cat sibi **Q**ptz nāqz vt accepto dei
beneficio tā gratuito q̄ tā magno
vt totū hominē innouauerit et q̄si
alterando mutauerit ex eo q̄ erat
in id qd̄ añ nō erat **H** ē de iniusto
in iustū de nō s̄cto in s̄cm. de pec
catoze in innocētē. totū et ex toto
se hō ad gr̄as repēdendas ouer
tat⁹ neq̄ q̄ gr̄e dei ingrat⁹ p̄mane
at **S**ratū aut̄ veraciē existē est ad
bona agenda se incessanter exer
cere **M**inus enim gratus esse con
uincitur. quisquis mādat̄ eius q̄
gratiam dedit adhuc reluctatur

De verbis

Seo si omnis nra grāz actio. dei est de datus bñficijs laudatio. de dandis adhuc siue in hac vita siue in futura q̄ mihi erit spes et fiducia? **Q**uib⁹ deniq̄ meritis oqrā de malo custodia. in bono cōstāciam. finē bonū et vitā eternaz. **N**e q̄ em̄ dabunt immerito. s̄ vnde iā mere/ri ea possim non video. **S**eo scio q̄o factā **A**cepto s̄m p̄bam spū grē et p̄cū. grē. vt bona inchoem. p̄cū. vt assiduis dō p̄tib⁹ inchoata cōmendē erinde iā ordiar facē mi/hi amicos p̄tib⁹ inchoatis q̄ me re/cipiāt in et̄na tabernacula **Q**uid ei si siue alienis siue p̄p̄ijs mēitl. ad/ipsicar dūmō adipsicar regnū ce/lorū? **S**urgā p̄inde et circuib⁹ ci/uitatē. q̄ram sicubi inueniā virū iu/stū et sc̄m bonis pollētē morib⁹ placentē deo sc̄m dilectū **X**p̄i me oīonib⁹ cōmēdabo. vt q̄d meis me/ritl. nō valeo ei⁹ assēqr p̄ocio **Q**ue/rā dehinc in milib⁹ aiāz s̄ctarū si vsp̄iā inuenire potuero sp̄saz dñi mei. amicā regis eterni **X**p̄i me p̄onissimū cōmendabo ip̄i adhere/bo s̄ et obseq̄r adolecētulis eius vt indignitas mea q̄ p̄ se iuste de/spiciat. illaz q̄ sp̄se familiares sūt meritis p̄uchaf **E**grediar aut̄ ad huc et cōuebor celestē illā curiaz. cōuēt⁹ illos sc̄ssimos q̄ assistūt do/minatozi vniuerse terre. et hinc q̄/dem lerant̄ illi beatoz spirituum ordines. illinc dō gaudēt aīe sc̄o/rū d̄ x̄p̄i vestigia sūt secuti. quos i septē gradib⁹ sacros̄ca distinguit ec̄cia **C**lamabo ita ad eos p̄ diez

Domini Venite

et noctē. orabo p̄ me et p̄ amicis meis postulās vt intercessiōes sc̄a/rū omniū celestiuū virtutū et sc̄o/rū p̄riarcharū et cet̄ea vbiq̄ s̄ctiam? **I**nuocabo nih̄ ilomin⁹ singulos q̄s q̄ sc̄o/z sp̄ealiē. q̄rū mihi et noti/tia maior. et memoria crebrior et intercessio assuetior ē **N**az sicut de claritate et gl̄a ita de pietate mise/ricordia. et charitate omniū mihi cōstat. vtputo q̄ et̄ā gaudēt super vno p̄cōze penitētiā agēte **E**cce aut̄ sup̄ omnē gloriā sc̄o/z sup̄ em/nes choros angeloz exaltatā cōsi/dero sc̄am dei genitricē Mariā p̄/ditoz repatricē. exulū reducē. ma/trē et dominā omniū xp̄ianozum **H**ec ē illa gl̄osa et felix maria. que in ip̄o sacratissimo s̄cte trinitatis triclino assistit p̄ata votis poscē/tiū. tāto potētior ad interueniēdū q̄nto p̄ntior ad intueōdū ip̄m fōtē misericordie **N**o hāc igit̄ medulli/tus cōfugiā. ad ip̄am tota virtute clamabo ad ip̄am suspirabo ge/mēs et flens in hac lacrimarū val/le. sciēs qz potēs ē et efficac̄ apud dñatorē celi et terre. et si locuta fu/erit p̄ me verbum nihil est q̄d pos/sit ei denegare dilectissimus filius eius **L**ibet adhuc mentis oculos attollē. ac de p̄fundo lacu et de lu/to fecis qualitercūq̄z acie dirigē in illud incomprehensibile diuine claritatis ardanum. et considera/re diligenter vtrum ne etiam ibi sit imo ne vel ibi desit qui pro me in/tercedere possit **T**res illic contu/ez in vna deitate personas in/

ad me omne

omnitas in essentia. in
potentia. pares in vir
benignitate. Et magis
sit posterior alia. mal
indignior. duas tū et
delicet et spūm agn
cedere p̄ me miro et in
ad deū p̄tē cōspiciē
vterq̄ aduocat nōm̄ d̄
s̄ctē ip̄a veritate et vici
s̄cto **R**ogabo p̄tē mēi
p̄tē mēi dabit vobis spūm
ns **E**t in alio loco dicit
de filio **A**duocatū habet
p̄tē s̄m x̄p̄m iustū **Q**
fil̄ intercedat p̄ nobis
ap̄ls x̄p̄s ihs qui ē ad
p̄ris. q̄ et̄az interpellat
Iustū enī est. vt mediu
aduocat p̄ delictis. s̄
caput p̄ nobis. pontifex
s̄o interpellat **V**enite ad
mes s̄ **I**psū vero apud
nobis interpellare ē. carit
q̄ p̄ motis sustinuit p̄
p̄no vultū q̄ cōmōdo in
h̄it v̄mōdare **Q**uem sp̄
oret p̄ nobis. h̄c dicit. ap̄
lit aīe et spūs aduocat in
tes nras **N**ā dō cōm̄ fi
nōscim⁹. s̄ ip̄e spūs postu
bis gemit⁹ inenarrabil
bi **S**pūs sc̄us deū postu
Ipsū vero p̄ nobis po
ineffabilē gemit⁹ ē. postu
gemit⁹ nres q̄s ip̄o imp̄
om̄. deo p̄ri et filio ac fil
bilē acceptabiles reddē
mōrat omnis ec̄cia sc̄o/z

ad me omnes qui

diuisas in essentia. indifferentes in potentia. pares in virtute. equeles in benignitate **Et** cuz psonaz nulla sit posterior alia. nulla inferior aut indignior. duas tñ ex eis. filium videlicet et spūm agnosco intercedere p me miro et ineffabili mō. ad deū patrē omnipotētem **Nū** et vterqz aduocati nomē obtinuit. testate ipa veritate et dicēte de spū scto **Rogabo** patrē meū et aliuz pacytū dabit vobis spūm veritatis **Et** itē alio loco dicit scriptura de filio **Aduocatū** habem⁹ apud patrē ihm xpm iustū **Qd** autē idē fili⁹ intercedat p nobis. sic asserit apłs. xpus ihs qui ē ad dexteraz p̄ris. q̄ etiaz interpellat p nobis. **Iustū** em̄ est. vt medic⁹ p egrotis aduocat⁹ p derelictis. fr̄ p fr̄ib⁹ caput p mēbris. pontifex p p̄lo suo interpellat **Venite** ad me omnes x̄ **Ipsū** vero apud patrē p nobis interpellare ē. cicatrices et q̄le gen⁹ mortis sustinuit p nobis p̄no vultui q̄si omēorādo incessabilē demonstrare **Q** item spiritus oret p nobis sic dicit apłs **Similitē** autē et spūs adiuvat infirmitates n̄ras **Nā** qd̄ orem⁹ sic oportz nescim⁹. h̄ ip̄e spūs postulat p nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹ **Et** alibi **Spūs** sc̄us deū postulat p sc̄is **Sp̄m** vero p nobis postulare et ineffabilē gemē ē. postulatiōes et gemit⁹ n̄ros q̄s ip̄o inspirāte fundim⁹. deo p̄ri et filio ac sibi ineffabilē acceptabiles reddē **Ecce** p me orat omnis ecclia sc̄oz. p me

laboratis **C** C l i f f i

orant oēs chozi angeloz. p me intercedit p̄ssima vgo maria mūdi salus et dñā. p me interpellat vnigenit⁹ dei fili⁹. p me postulat spūsc̄us. et sol⁹ p̄ poterit aduersū me claudē viscera misericordie sue? **Absit** **Ei⁹** q̄ppe natura bōitas. ei⁹ op⁹ misericordia ē. ei⁹ naturale et p̄ziū est misereri sp̄ et parcē **Ipi⁹** deniqz vox ē illa ad moysen **Clamabūt** inq̄t ad me. et ego exaudiā eos. qz misericors sū **Certe** cū tales ac tātos hēaz p̄onos et aduōtos incessores et adiutores. quē timebo? **Dne** dign⁹ ero vel poti⁹ nō. ne ip̄i digni erūt vt p eos et p̄p̄ eos obtineā quācūqz petiero gratiam. et gr̄az p gr̄a **Supna** etem pietas q̄ p̄maz gr̄am dedit. id est bonū velle. dabit et p̄ficē p bona volūtate. i. gr̄az p gr̄a sc̄daz p̄p̄ma. ad oar et p̄seuerātiā. i. gr̄az tertiā p sc̄da. et ita mia. ei⁹ s̄sc̄q̄tur me oib⁹ dieb⁹ vite mee **Ad** extremū **ho** gr̄az et gl̄az dabit dñs gr̄az boni finis. gl̄az c̄ne beatitudinis **Vbi** nōnduz q̄ vna q̄libet bona opatio n̄ra. et regratiatoria ē p̄teritoz. et meritoria futuroz dei donozū. futuroz inq̄m taz in p̄nti q̄s in futura vira **Qd** satis exp̄m̄ere videt psalmi sexagesimino. ni titul⁹ qui inscribit psalm⁹ dauid in rememoratiōe q̄ saluū fecit eū dñs **Psalm⁹** bonā opationē significat q̄ opatio fiēi d̄r in rememoratiōe q̄ saluū eū fecit dominus. i. in gratiarum actione **In** cuius tamen psalmi fine scriptum est **Adiu**

De verbis

tor me^o et liberator me^o es tu. adiu-
tor videlicet ad grām. liberator a
corruptiōe ad gloriā capescēdam
Sicut ergo peccm aliqđ pena est
peccī pcedētis et causa subsequētis
ita e regiōe virt^o ē donū virtutis
pcedentis et cā subsequētis. et ni/
hilomin^o vtriusqz tā virtutis vide/
licet qđ peccati retributio manet i
eternū **E**cce qđ^o meritis et quib^o
modis obtinē possū regnū celozū
Sed obsistet fortassis antiqu^o ille
aduersari^o. et calūniabit iniustū eē
vt alienis pccib^o et nō ppijs operi-
bus qđqz saluet **N**ō dōbū istud fa-
teor expauescerē. nisi magna mea
merita recognoscerē **H**abeo autē
duo merita magna et valida. et me-
rito p his ingrediar in locum ta-
bernaculi admirabilis vsqz ad do-
mū dei **E**t p mū qđem est dñi mei
passio **S**cdm vero mei eē ipi^o ope-
ratio. etiā si minimū qđ opat^o fue-
ro. etiā si vel vnū in fine vite gemi-
tū edidero **Q**uacūqz inquit hora
peccoz ingemuerit salu^o erit **P**rimū
op^o opat^o ē dñs me^o. p me. et sine
me. et qz merito ei^o ipse non eguit.
m dedit **S**cdm op^o opat^o mecū et i
me. et ei^o meritū mihi totū dat. ac
p eo et p mū dabit **A**tqz ita veruz
ē qđ electi deo dicūt **O**mnia em opa
nra opat^o es nobis **P**rimū meritū
ianuā mihi regni celestis referat. se-
cū dū in beatitudine sedē collocat
De pmo scriptū ē **O**ccisus es et
redemisti nos deo in sāguine tuo
et fecisti nos deo nostro regnū et
sacerdotes. et regnabūt sup terrā

Domini Venite

terrā vtiqz viuētū **I**te xpus pro
peccatis nris mortu^o ē. iust^o p in-
iustis. vt nos offerret deo **E**t mgr
petr^o in sētētis **N**ō potuit patefie-
ri regni adit^o. et fieri sal^o nisi p mor-
tē vnigeniti. cui^o tāta fuit hūilitas
et patiētia. vt merito ei^o patuerit
in eū credētib^o regni adit^o **D**e se-
cūdo scriptū ē **A**nus qđqz ppiam
mercedē accipiet fm suū laborem
Et alibi **O**mnis mia locū vnici/
qz tribuet fm meritū opm suoz et
fm intellectū pegrinatiois ei^o **B**n
aut dicit fm intellectū pegrinatio-
nis ei^o qz fm qđ magis a min^o se h
pegrinū qđqz esse intelligit. et iuxta
intellectū verā patriaz inqrit. fm
h magis aut min^o in regno clarita-
tis habebit **A**ttū qđ vel vltim^o eris
in regno vtpote qđ illō sibi qđ hēit
vno solo gemitu vel vno aq frigi-
gide potu. scim^o qđ tāta gloriā ha-
bebit. qntam nec oculus vidit nec
auris audiuit nec in cor hois ascē-
dit **Q**uid aut putas illi erit. qđ a p-
mo mane in vinea dñi laborās su-
stiruit pond^o diei et est^o et in celo
reposuit sudores suos? **H**oc ine-
sumabile est **S**ū ergo mihi merita
ad regni aptionē suppetāt et ad se-
dis collocationē. qđ est iam vnde
despare habeā psertiz cū ad thro-
nū glie tātis incessozib^o qntos su-
pra memorauī fult^o accedā? **H**oc
in me fratres ex voce cuiuslibz ele-
lecti et dilecti deo. non presumpti-
osa arrogantia. sed pia et humilī
confidentia. trāfigurauī. que me
iudicia sequantē ignorans. sed de

*Diffidentia excludens humilitatem
se polare admittenda et pūta a deo meall
tant et ut misericordibz respiciantur*

ad me omni

oluna misericordia
Nō em his pietatum
qđ dōe sol' nome
scribo qđ puenire
elect^o. **H**oc et his sum
tempā et pccm lue
despandis ingerē vol
spōdere. ne qđ pualen
sup me **D**e si qđ me cog
spōda dūne misericord
ibi curā longe alit pccoz
me polare curē qđ esse
leo **T**ū me pccoz miler
supplicio dignissimū p pū
om reuerētia veniā dōp
qđ sup terrā hō et alas
quas in altera tōde vici
celo volās extēlas ton
cozā diabolo crep^o im
milit corā deo **Q**ūe a
nēda dōz dōica reuerē
nite inqz ad me omnes qđ
et omēti dñs et ego a
d' nōd bar roze dñi vocā
iūteos nos ites charissimū
amus ipē in atros vocatōne
sedmā vocatē vt meream
nos vocatē in regno lue
Sz qđ agim^o **Q**ūo v
modos pccozim^o. **H**
vilitatis nō modicā est
ant **S**ūt vero tres mo
dño vocamur et ad dō
camur **A**fflicto. omon
tio. **E**omōtio sic qđ
ratio aut intrinsec^o affli
vrbigz **A**fflicto in ali
bus. alia in corpore alia in
hūio in reb^o et paupere

ad me omnes qui

diuina misericordia nō desperās
Nō em̄ his puēturum me diffinio
qđ dōe sol' nouit de'. i. modū pre
scribo qđ puenire debeat omnis dī
elect'. **H**ec et his similia diabolo
temptāri et pēcām suē diffidētie vlt
despātiōis ingerē volēti soleo re
spōdere. ne qñ pualear inim' e' me'
sup me. **S**i qñ me cogitatio in cō
spectu diuine maiestatis rapuerit
ibi certe longe aliē procedo qz tūc
me puluerē cinerē qz esse recogno
sco. **T**ūc me pēcōrē miserrimum q
supplicio dignissimū pfitēor. et cū
omni reuerētia veniā deprecor. **T**unc
qñ sup terrā sto et alas submitto
quas in altercatiōe diaboli qñ in
celo volās extēsas teneo. vt sp et
corā diabolo erect' inueniar. q hu
milis corā deo. **N**ūc at ad expo
nēda vba dñica reuertamur. **Ue**
nite inq̄r ad me omnes q laboratis
et onēati estis et ego v̄. **Q**uid dul
ci' nob hac voce dñi vocātis et in
uitātis nos fr̄es charissimi? **V**ide
amus igit' fratres vocationē n̄az
sequimur vocatē. vt mereamur eū q
nos vocauit in regno suo videre.
Sz qđ agim'? **Q**uid vocationū
modos p̄mittim'? **M**inime. **N**ā
utilitatis nō modicū afferūt. si sci
ant. **S**ūt vero tres modi. qbus a
dño vocamur. et ad dominuz vo
camur. **A**fflictio. cōmonitio. inspira
tio. **C**ōmonitio fit extrinsec'. inspi
ratio aut' intrinsec'. afflictio vero
vtrōb'qz. **A**fflictio tñ alia fit in re
bus. alia in corpe. alia in mēte. **A**f
flictio in reb' est paupertas. affli

laboratis

CClo

ctio in corpe infirmitas. afflictio i
mēte pueritas. **N**unc de singulis
videam'. **S**ūt nēpe nōnulli qui in
b' mūdo nihil diuiciāz habēt sūt
q hoc ipm qđ hnt ampliare volūt
et nō valent. **D**uris vtriqz labori
b'ardent' insistūt. oī studio ad qđ
dis reb' inseruiūt. et tñ casto labo
re deficiūt. **N**ihil in mūdo p̄ter p̄
peritates et glōrias q̄rūt. et nihil
in mūdo p̄ter aduersitates et mo
lestias inueniūt. **S**ūqz negociēz q
deficiāt. conent' surgereqz semp ca
dant. tātō facili' qñqz ad dñm cō
uertūtur. qnto in reb' mūdi nūqm
p̄sperant'. **S**ūt ali' q̄ repentina in
firmitate correpti vel longa egri
tudine p̄ssi. eo celeri' ad sanitatem
cordis redeunt. q de sanitate cor
poris qñ despāti sūt. **G**enerale nā
qz ē oib'. vt cū infirmari ceperint
tūc scī cē vel fuisse velint. q tūc de
um inuocare incipiūt. quē p̄us au
dire nolebāt etiā vocatē. **H**inc p
psal. dicit'. **M**ultiplicate sūt infirmi
tates eoz postea accelerauerunt.
Pos ad bonū sua paupertas. illos
sua poucit infirmitas. qñ paupes
et infirmi nō fuissent in malo suo
fortassis sp durarent. **Q**uos apte
puer ille egypti' significat. q cū ex
amalechitib' ciuitatē dauid dep̄
dātib' venēat. h̄ eis dē cū preda re
uertētib' eger in via remāsit. et p
tridiū nihil oīo cibi vel pot' gusta
uerat. **Q**uē dauid repperit q cibum
q potū tribuit. q ei' ducatu hostes
interfecit. **A**malechite ciuitatē da
uid destruūt. qñ scī hui' amatores

De verbis

imaginē dei in semet ipsis p̄ prava
opera polluūt. Cū p̄da reuertunt̄
q̄n etiā in mala sua opatiōe p̄per
rant. Puer egipt̄y eger in via re
manet cū p̄cōz aliq̄s a seculi felici
tatibus multimoda aduersitate re
pellit. Trib̄ dieb̄ puer ille incubat̄
remansit. Per tres dies significari
vident̄ tres p̄spitātū spēs. quas
amatores mūdi ad cumulū dāna
tionis sue plerūq̄z sortiunt̄. digni
tas sc̄z. nobilitas. et diuicie. Puer
ergo ieiun̄ remanet. cū p̄cōz dig
nitatez. nobilitatē. et diuicias. q̄b̄
delectari possit nō habz. Quē da
uid̄ repp̄it. cibo q̄z ac potu reficit.
q̄z hm̄di p̄cōzē xp̄us misericordi
ter ad se trahit. ei q̄z suaves delici
as impertit̄. Sum̄ h̄o dauid̄ exerci
tus sui ducē cōstituit. q̄z nōnunq̄z
ōtingit. vt h̄o q̄ paup̄ in seculo fū
erat. locū regiminis inter religio
sos accipiat. Qui eos et a q̄b̄ de
sp̄ct̄ fuerat interficit cum gladio
verbi dei exerto. lubricos quosq̄
et carnales q̄b̄ in mūdo eq̄ri non
potuit a prava sua opatiōe verb̄
et ex̄pl̄ occidit. Sic nimirū omni
potens dē frequēt̄ et q̄si ex cōsue
tudine pietatis sue stulta mūdi eli
git vt cōfundat sapiētes. et infirma
mūdi eligit. vt cōfundat fortia et
ignobilia et cōtēptibilia eligit̄ ea
q̄ nō s̄t. vt ea q̄ s̄t destruat. Hinc in
pabola veritatis dicit̄. Exi cito in
plateas et vicos ciuitatis. et pau
peres ac debiles. cecosq̄z claudos
cōpelle intrare. Qui autēz sint pau
peres et debiles iā satis dictuz est.
Videam̄ mō q̄ sint ceci et claudi

Domini Venite

Ceci et claudi vident̄ si p̄tinē ad
tertiā afflictiois spēm. quā sup̄ di
stinguēdo nominauim̄ puerilitatē.
Quare aut̄ duplici signatur noie?
Puto p̄p̄ duo genēa hominū. se
culariū videlicz q̄ claustraliū. Ceci
sūt q̄ lumē veritatis nō vidēt. nec
vidē appetūt. Claudi s̄t q̄ nō ceci q̄
lumē veritatis q̄dē vidēt. h̄ corru
ptiois sue pōdē cōtracti. rectos in
opatiōe gress̄ figē nō valēt. Per
cecos seculares accipe. q̄ oculo rō
nis carētes et suā sensualitatez se
quētes. nescierūt neq̄ intellexerūt
in tenebris ambulant. q̄ nolunt in
telligē vt b̄n agant. Per claudos
claustrales intellige. qui assidua le
ctioez iugi meditatione edocē. vi
dēt. i. discernūt int̄ bonūq̄ malū. in
ter s̄m q̄ p̄phanū. h̄ t̄n captiui du
cunt̄ in legē p̄c̄i. ac p̄ h̄ claudicāt
in v̄s̄ d̄ni. Quō aut̄ hos vel illos
ad decem sua trahit puerilitas?
Quid h̄o ē puerilitas? Et nūq̄d p
ueritas ē afflictio? Breuē accipi
te. Pueritas in h̄ loco ē mala cō
scia. h̄ac puerilitatē afflictionē eē
null̄ ignorat. nisi qui stimulos mor
dētis pūgētisq̄ tumultuātis cōscie
nō s̄nt. Quid itaq̄z tā ad aratru
trahēdū. et retro nō aspiciēdū q̄z
pūgēs cōscie stimul̄ v̄rget? Durū ē
cōn hūc stimulū calcitrare. Nūq̄z
pacē et salutes habz. q̄ recalcitrat
h̄ cōtūdit̄ et cōfunditur. percutitur
et affligitur. donec adq̄scat. Cō
scientiam sequere. si vis saluus esse.
Qui sequitur. eam. nec errare po
terit nec timere. Qui non sequitur
ip̄e sibi testimoniū reddit q̄ dāna

ad me omni

his sic cōscia em
cū i nouissimo die
exempla si placet. q̄
hōne ducat quēq̄ in
ōtingit plerūq̄z vt
quis mole grauat̄ et
q̄z voluit p̄cis ponē
gloriat̄ est in malitia.
in vanitate sua. t̄nē
reddeat. et ip̄am mīmā p̄
et p̄c̄is n̄m̄p̄. vt sc̄d
hōne n̄m̄p̄. q̄z cōp
re m̄a que gessit et in m̄
it̄. q̄ cōc̄r̄ō. h̄ cōram
dāndus cōtā m̄do q̄
lucet veniat et q̄z terrib
res puniat. cū hoc in q̄
lia reuoluere et replicat̄
In corde suo q̄nta p̄c̄a
flumina iuḡ cōscie n̄
ruant. Quid cōq̄n
gat̄ p̄c̄is salub̄. fū
uis illa. q̄ p̄c̄at a via s̄
et a p̄c̄a n̄c̄p̄t̄. et c̄
sc̄a reuoluit̄. m̄l̄ quo
p̄c̄is h̄one p̄c̄ ad filiū s̄
cū d̄m̄. q̄ t̄n m̄o. et
uitē p̄c̄at et inuēnt̄
ergo talis t̄n ad cōuē
rit eo p̄p̄t̄us h̄q̄ s̄at̄
uire. quo se meminit n̄
se. sic q̄z sic vt sua cum
apud deū p̄moueat. et
acriou p̄c̄a cōp̄t̄
item q̄ claustraliū a
m̄s inuolūt̄ vel ire cōm
nepte leticie seu alteri
q̄ d̄m̄ resistere n̄c̄p̄t̄

ad me omnes qui

tus sit **C**ōsciētia em̄ sua iudicabit eū i nouissimo die **I**nspectam̄ tñ p exempla si placet. qualē ad ouerhonē ducat quēq̄ mala consciētia. **C**ōtingit plerūq̄ vt seculariū aliquis mole grauat̄ criminū. q̄ nūq̄ voluit pcc̄is ponē modum. sed gloriat̄ est in malicia. et sp̄ pualuit in vanitate sua. tādē aliqñ ad cor redeat. et ip̄am nimia pueritatez et puerisq̄ nimietatē scelerū suozū horrē incipiat **C**ūq̄ cepit cogitare mala que gessit et mala q̄ meruit. q̄z excreād̄ sit coram deo. et q̄z dānādus corā mūdo q̄z district̄ iudex veniat et q̄z terribiliter pcc̄o res puniat. cū hec in q̄m et his similia reuoluere et replicare sibi cepit in corde suo q̄nta putas vndaruz flumina sup̄ cōscientie nauē tunc irruant. **Q**uidni cōquasset et cōfringat̄ pcellis salubriē furentib̄ nauis illa. et pereat a via sua pessima et a vita sua neq̄ssima. vt eo respūscat et reuiuiscat melī quo salubrī perit. **H**inc pat̄ ad filiū stulte iracūdum. **F**rat̄ tu' mortu' erat et reuicit. perierat et inuentus est **H**ic ergo talis cū ad cōuersionē venerit eo p̄pensus sp̄ satagit̄ deo seruire. quo se meminit nequi' cecidisse. sic q̄z sit vt sua eum pueritas apud deū pmoueat dū eaz semp̄ acriori p̄nia deplorat **C**ontingit item q̄ claustraliū aliq̄s spū pulsatus inuidie vel ire curiositatis vel inepte leuitie. seu alteri' cuiuslibz vitij. dū resistere neglexerit. et longa

laboratis

CClvi

dissimulatione assuefact̄ in vicio. vires auerit inimico. pmittēte dō cadat in culpā luxurie vel alicuius grauioris **S**olet nāq̄ sup̄erna di strictio pcc̄m aliquotiens punire pcc̄o. vt qui in sordib̄ est sordescat adhuc. et sit sup̄ modum peccans pcc̄m. q̄ diuinū p̄mitus nolu it seruare mandatū **Q**d tñ in electis occasio est correctionis. et in re p̄bis cumul' damnationis **C**ū igit̄ homo qui eiusmodi est. reatū suum videt. nōne angit̄ et affligitur a p̄pria cōscientia conuictus et cōfusus? **N**ōne tandē cōfusio illa aduocet iusticiā. et afflictio talis alleuiabit cōsciētiā? **C**orriget equidē maius peccatū. q̄d est pena p̄cedētium viciozuz et occasione illi' corriget̄ et leuioza vicia q̄ fuerit cā illi' pcc̄i **S**ic nimirū mirabil' cōtra disponēte dō. electis suis oīa cooperant̄ in bonū. nō solū bona. sed et mala q̄ faciūt. qz q̄ stando segnes eē poterant cadere pmittuntur vt feruentes fiant. et magis cecidisse q̄z stetit̄. p̄dest. cū dānuz ruine luctib̄ vberiozib̄ reconpēscent **J**ā vero sc̄dus diuinarū vocationum mod' est vt sup̄ dixim' cōmonitio. quā tripliciter fieri diffinim' **I**st̄ em̄ cōmonitio p̄ miracula signozuz. p̄ exempla bonoz. et p̄ verba doctoz **D**octoz aut̄ in h̄ loco accipim' omnes cuiuscūq̄ etatis vel ordinis a quibus verbum salutis audivimus **P**er miracula igit̄ vocatur qui exhibitō vel in se vel in alijs

quoniam dicit

De verbis

visibili miraculo ouertunt ad do-
minū In se. vt cec^o nat^o In alijs. vt
nichodem^o q̄ venit ad ihm nocte.
Nemo em̄ inq̄t p̄t hec siḡ facē q̄ tu
facis In se q̄ppe nullū recepisse si-
gnū inuenit Per exēpla vocatur.
qui ad aspectū vel auditū siue etiā
ad memoriā alicuius viri religiosi
et his quos p̄s adhuc seculū in
carne retinet. vel futurū iā exutos
corpe suscepit animo accēdit. atq̄
virtutes q̄b^o illū effuluisse meminit
p̄ viribus imitari p̄ponit Per ver-
ba doctoz vocant. q̄ viua voce p̄
dicantū edificant. et ad celeste edi-
ficiū coaptant Q̄ q̄miranda et
tremēda sup nos est dei dispensa-
tio. in h̄ vocatiōis articulo Enim-
uero multis dat verbus p̄dicatio-
nis bono suo. multis datur malo
suo. Sic et multis subtrahit bono
suo. et multis subtrahit malo suo
Illis dat bono suo q̄ cū gaudio
suscipiūt verbū. et fructū afferunt
in paciētia Illis dat malo suo. qui
audiūt volūtate dñi sui. et non cu-
rant facē digna Illis subtrahitur
bono suo. q̄ possēt exinde nisi sub-
traheret supbire. vel fastidire aut
etiā otēnere. ac p̄ h̄ graui^o iudiciū
incurrē Illis subtrahit malo suo q̄
vel p̄pter sua vel p̄pter aliena pec-
cata illud audire nō merent^r qui si
audirēt. a sua fortassis p̄uitate cor-
rigerent Q̄ q̄ infelices sunt q̄ ver-
bum dei audire nō possūt. q̄ in-
feliciores qui etiā nolūt. q̄ in-
felicitissimi qui et oderūt. De primis

Domini Venite

scriptū est impedimēta mūdi fece-
runt eos mīseros De sc̄dis p̄p̄tis
em̄ ad iracūdiā p̄uocās est et filij
mendaces. filij nolentes audire le-
gem dei De tertijs. Insipientes q̄
maligni oderūt sapientiā Et iterū
Desperistis omne cōsilū meū Pri-
mi iudicabunt vt negligentes ser-
ui. sc̄di vt diuaces domestici. ter-
tij vt cōtēnentes inimici Primis q̄
libet homo loq̄ potest absq̄ scru-
pulo. sc̄dis nullus ex facili debet
nisi qui vel p̄pter amicitia aut affi-
nitatē aut aliquo h̄. mōi. se ab eis
exaudiri presumit Si em̄ me nō ex-
audiri s̄dero reus ero si marga-
ritas ante porcos sparsēo Tertij
is qui verbum dei subtrahit. male
nō facit. quia ex hoc saluti eozū p̄-
uidet quāq̄ si ex toto efficere non
valet. tñ hoc ip̄m q̄si salus. q̄d ex
non audito verbo ac per hoc nō
contēpto minus damnatur Hinc
est q̄ quando cum iudeis nos lo-
qui contigēit. confusōi magis eozū
rum q̄ ouersioni disputando ope-
ram damus. quia de conuersione
eorum quodāmodo desperamus
Et de his adenus Tertius autēz
diuinarum vocationum modus ē
inspiratio. quā multis modis fieri
cōstat Sit nāq̄ timore. amore. pu-
dore. op̄ūctiōe. deuotiōe intelligē-
tia. sapiētia. dantiōe. redditiōe. au-
gmētatiōe. et cōsumatiōe cuiuslibet
gr̄e Que q̄m ad alia p̄peram^o.
singillatiz euoluē sup̄sidem^o hoc
solū cōmōem^o. q̄ hec sola vocatio

ad me dnm
p se sufficit ad ouer-
ceret ap nulla sine ista
strenua mudo p
maluēt dicitia.
cula. apparat exēpla
votoz verba. magis
phemie. murmuratiōes
nōnes. detractiones
nes. q̄ gr̄e aut vram
his itaq̄ de vocatione
tanq̄ p̄ certū cūis ac
reozū Venite inde dñi
Cognati m̄i q̄d sibi d
m̄i hoc verbo venite.
tenia beati Bern. in le-
cāntica cāncop. l. ca.
Ostende m̄i facē tuā
vt m̄i. videt se magis
vult. Ita est. videt ru-
Quid em̄ ille non vide-
p̄tus ita m̄i videt.
co q̄ ip̄e pos^o venire p̄
q̄ nos ad ai infirmos.
cessariōis ad cernā salu-
venire nō p̄cedere. nemo
eis loq̄rat. Et em̄ iū nō
cūit n̄e n̄i causa. Sicut
nerit ad nos nos nūq̄
ad eū. Et q̄ dicitur.
vbiq̄ est. Quo venite.
deest. Quo tūa venite
immobilē et immuta-
omnia. et infra oia in
extra omnia. Hinc
sc̄z q̄ venit ip̄e ad nos
n̄m^o ad ip̄m. sed videt
q̄d fieri omnimodis co-
no de aduentu ip̄i at

ad me omnes qui

p se sufficit ad ouertendū hominē. ceteraz nulla sine ista aliquo valz fremat mund' p'emat corpus. tu multuet' oscentia. coruscant mira cula. appareāt exempla. addant' et doctoꝝ verba. magis p' hec blasphemie. murmuratōes. otēpt'. 7 irrisiones. detractiones. et p'secutiones. q̄ grē aut virtutes suscitabūt

His itaq; de vocationum modis tanq; p' excessū dictis ad p'posituz redeam' **V**enite inq̄t dñs ad me & **C**ogitauit mihi qd sibi dñs voluerit in hoc verbo venite. **O**ccurrit sē tentia beati **B**erni. in sermone sup cantica cāticoꝝ. **l**r. ca. sic dicens **O**stende mihi faciē tuā. **A**d quid? vt mihi videat se magis ostendere vult. **I**ta est. videri vult. nō videre **Q**uid em̄ ille non videt? **I**ta f'fes. p'ius ita mihi videat. **E**t in hoc loco q' ipse pot' venire velle ad nos q̄ nos ad eū insinuet. vtrūq; tñ necessariū est ad eternā salutē. sed suū venire nrm p'cedere. nemo sane mē tis ignozat. **E**st em̄ suū nri causa. si cut et sit nri causa. **E**tem nisi ipse venerit ad nos. nos nunq; veniemus ad eū. **S**z qd dicim'. **Q**uo venit q' vbiq; est. **Q**uo venire p't qui nulq; deest. **Q**uo etiā veniem' ad eū qui immobilē et immutabiliter est sup omnia. et infra oia. intra omnia. et extra omnia! **V**trūq; mirabile est scz q' venit ipse ad nos. 7 q' nos venim' ad ipm. sed videam' quo fiat qd fieri omimodis constat. **E**t p'imo de aduentu ipi' ad nos. **Q**uē

laboratis

scvij

tus ipi' quadripertit' est. aduent' incarnationis. aduent' dispensationis. aduent' aduocationis. aduent' vltime retributionis. **P**rim' in plenitudine tpm. scōs i cordib' electoꝝ. terti' in cuiuslibet hōis morte quart' in nouissimo die. **D**e eo quē scōo loco posuim' aduentu scz dispensationis nūc agere intendimus ceteris omissis. **V**enit itaq; dñs ad nos vel in nos dispensatiue cuz mentes nras illuminat accendit et replet sui amoris igne. **T**ūc dō euz in nos venisse dicim' cū intensioꝝ solito sancti desiderij feruorē in corde sentim'. **E**t quāto feruentiores sum' tanto eū presentioꝝ eredim'. **V**enit cū menti aspirat et vocē ei' audis sed nō scis vnde veniat aut quo vadat. **V**ocē audis qz gratiā sentis. sed nescis vnde veniat. quia nō discernis vtz de iudicio seueritatis an de p'piciatorio bonitatis grā p'cedat. **N**escis qz quo vadat qz nō intelligis ad quē finē tendat **S**i aut' p' eo q' scire te putas quo vadat. qz scis q' in cor tuū vadat otentiosius querē insistas et vnde veniat. **S**ane me aliud respondere posse non p'fiteor. nisi q' de eo cordis loco vbi non sentit. p'cedit ad eū cordis locū vbi sentiat. **N**on em̄ de exteriorib' cuiusq; loci sedib' q' localiter adueniens ingredit' sicut nec de interiorib' anime successib' quasi t'palit' oriens egredit' h' incōmutabilis in se manens ab inerp'ētia cordis ad exp'ientia eius p'dit.

De verbis

vel certe de presentia potentie qua
ubiq; est veniens ad pñtia grē qua
nūc adest nūc abest trāsit. Est tñ et
aliud qđ de aduentu ei' sicut 7 de
recessu eius figuraliter dici possit.
Venit siquidē ad nos duob' mo/
dis. et duob' modis recedit. venit
cū accedit vel apparet. recedit cum
abit vel euanescit. **Q**uodcūq; venit
vel recedit de loco ad locū grada
tīm transit. **Q**uod vero apparet vel
euanescit ex improuiso se nr̄is aspe
ctib' ingerit vel eripit. **E**uanescere
autē est. nō ad nihilū redigi sed ab
aspectu repente subtrahi sic de dño
scriptū ē. **E**t ipse euauit ab oculis
eoz. **V**enit itaq; dñs ad nos cum
diuino nos exercitio ad virtutes eru
dit. **A**pparet nob' cū intelligētiā sa
cre scripture qñq; ec nō meditātib'
inuehit. siue cū sbito lumē mire sua
uitatis infundit. **E**uanescit cū nos
inopinate in manib' aduersarij de
relinq̄t. **C**ū euanescit mons cadēs
defluit et saxū trāssert de loco suo
qz robustus quisq; qui monti pp̄
virtutū altitudinē. et saxo pp̄ter fir
mitatē opabilis erat. magna et sbita
temptatione p̄sternit. **C**ū rece
dit paulatim terra alluioē osumit
qz infirm' terre pp̄ter deiectionem
vite opabilis. exigua h̄ assidua tri
bulatione frangit. **V**eniēs autē siue
apparens subito letificat cor hōis.
et p̄ multitudinē miserationū suaz
implet om̄e animal bñdictioē. et ex
pectat suis sanctis monitis factis
nos respondē debere. **N**ō necesse

domini. Venite

est fr̄es carissimi vt occurrām' ob
uiā ei. **E**cce audistis qualif ad nos
venit. qualif nos vocat. qualē mise
ricordiā misericordia indignis p̄/
rogat. **E**cce nūc tpus acceptabile.
ecce nūc dies salutis et tpus miserē/
di eius. **S**criptū quippe ē. **B**enign'
est em̄. spūs sapiētie. benign' 7 sua
uis est spūs sanct' spūs tuus o sapiē
tia q̄ ex ore altissimi p̄disti dissimu
lās p̄cā hōim pp̄ter penitētiāz et
delens ea pp̄ter penitētiā. **S**z qđ?
Si benign' est nunqđ in eternū be
nign' erit? **E**rit quidē h̄ nō illis qui
audituri sūt. **I**te maledicti in ignez
eternū. **N**ā subiecit scriptura. **E**t nō
liberabit maledictum a labijs suis
Quisq; em̄ maledictū extremū sibi
erit qz benignitatē spūs sancti in pñ
ti contempsit. **D**einceps vero p̄ spiri
tū sapiētie. nec p̄ ipaz liberabit sa
pientiā. qz nec passio xp̄i. nec infu
sio grē spūs sancti illi vnq; p̄derit.
Qua pp̄ dilectissimi si vocē ei' au
dicritis nolite obdurare corda ve
stra. nolite spernē ei' monita. nolite
negligere tpus grē qđ presto ē. **P**e
sate fr̄es pensate qđ multitudinē mi
sericordie p̄rogauit quantā iudicij
districtionē qñq; exercebit. **Q**ui nē
sinū pietatis penitētib' apit tūc ia
nuā regni celestis cōtemp̄tib' in
eternū claudit. qui nūc salubrit̄ cla
mat. **V**enite ad me omnes qđ labo
ratis et onerati estis et ego reficiā
vos. **T**ūc terribilit̄ intonabit. **I**te
maledicti in ignē eternū qui par' ē
diabolo et angelis eius. **O** q̄ma

ad me dñs
leodit sicut qui hoc
q̄ essent miserant
ceps mia possit
fr̄es charissimi tps
pem' facit et in cō
horrentū maledicti
dere. occurrām' obui
stro. disponam' altit
de nro altitudinē in
quētiar' ad gloriā reg
q̄oz altitudis h̄ inelimi
uenitē fructus. **S**ane
pp̄tant gradus qđ
ip̄i. h̄ in quāto: ad
in dño et quētiar'
aduent' nri ad ip̄m e
dilectio. nro' obedie
uerantia. qñq' incoer
mo dicit ip̄e dñs in e
venit ad me nō elarier
crede in me nō sicut r
lebo. **O**m̄is qui audiat
dicit veni ad me. hoc est
dñs aduocit inspiratio
ad me in q̄ dilectionē
Ite dicitur. **S**ed vult
nre abnoga. tenet ip̄m
p̄ceptis aliter? **D**e q̄
Om̄e qđ vult michi pa
niet. et tū qui venit
seuerus nō est qđ h̄
de sponte in carnis
no veni coronaberit.
grad' ap̄ls b̄nēt
pledit dicit. **S**ed
opat' Reliquos dicit
veritas his verbis
intraverit rig in fin

ad me omnes qui

ledisti sicut qui hoc audituri sunt. **Q**uod essent miserandi si vlla eis deinceps misericordia posset impendi. **Q**ui igitur fratres charissimi tempus habemus proccupemus faciemus ei in confessione ut tam horrendum maledictum possim eua-
dere. occurramus obuiam saluatori nostro. disponamus ascensiones in corde nostro. ascendamus in montem domini ut perveniamus ad gloriam regni. **D**ifficile quod est ascensus huius inestimabilis in perveniendo fructus. **S**ane quoniam nobis proponunt gradus quibus veniamus ad ipsum. huius in quatuor ad ipsum venimus. in quanto et perveniamus. **P**rimus gradus aduentus nostri ad ipsum est fides. **S**ecundus dilectio. **T**ertius obedientia. **Q**uartus perseverantia. **Q**uintus incorruptio. **D**e primo dicit ipse dominus in euangelio **Q**ui venit ad me non esuriet unquam. et qui credit in me non sitiet unquam. **I**tem de secundo. **O**mnes qui audiunt a patre et dicunt venit ad me. hoc est. **O**mnes qui divina audiunt inspiratione venit ad me id est per dilectionem sequitur me. **I**tem de tertio **S**iquis vult post me venire abneget semetipsum. id est obediat preceptis alteri. **D**e quarto autem **O**mne quod dat mihi pater ad me veniet. et eius qui venit ad me utique per seuerando non efficiat foras. **D**e quinto de sponsa in cantico **V**eni de libano veni coronaberis. **P**rimos tres gradus apostolus breviter huius eximia sententia complectitur dicens. **F**ides per dilectionem operatur. **R**eliquos duos per semetipsam veritas his verbis exprimit. **Q**ui perseverauerit usque in finem huius saluatus erit

laboratis celo in

io est incorruptionem possidebit. **H**os quoniam gradus sic habemus in libro sapientie descriptos. **I**nitium sapientie verissima est discipline occupatio. **C**ura ergo discipline dilectio est. et dilectio custodia legum illi est. custodia autem legum consummatio incorruptionis est. incorruptio autem facit proximum deo. **A**bi pertinet subinferi. **C**oncupiscentia itaque sapientie deducet ad regnum perpetuum. **Q**uod est dicere. **F**ides que est fundamentum ad perfectionem deducet edificium. **S**apientia ergo id est cognitio veritatis est edificium sive fabrica cuius initium id est fundamentum est fides vera. **S**icut ergo impossibile est fabricam fieri sine fundamento. ita sine fide impossibile est placere deo. **Q**ue fides recte de occupatio discipline. quia fides vera se occupat scire legem vite et discipline ne forte perfluat. ne forte in vacuum currat. ne per spiritum veritatis. spiritum sequatur erroris. **P**ost consummationem disciplinam sequitur dilectio ut disciplinam quam appetis nosse studeas et diligere. ne sit tibi molesta et grauis. **I**tem aliquatenus videatur esse non gaudium huius meritis. **P**ost dilectionem sequitur custodia legum id est obedientia. quia teste beato Gregorio. **P**robatio dilectionis exhibitio est operis. **O**portet autem ut ipsa obedientia sit constantis. sit vera. sit hilaris. sit affectuosa. **C**onstantis illorum obedientia non est que ad ea que sibi placuerint tantum obedire proponit. **V**era illorum obedientia non est que pro lucro vel omnimodo temporalis obediunt. **H**ilaris illorum obedientia non est que cum murmure

De verbis

vel responsione nolentis q̄ iubent
p̄ficiunt. **A**ffectuosa illoꝝ obediē
tia nō est q̄ etiā respondē nō audēt
rancorē tñ et maliuolentiā in pecto
re versant. **I**n opatōe tñ obediētie
duplex solet euenire piculū. **S**i aut
i eo qđ p̄mo suscipis beniuole. post
modū mutato aīo tenē incipias cū
rancore. **O**bediētie v̄o annexenda
est p̄seuerātia qm̄ initiū boni opis
quid p̄derit si p̄seuerātia desit. que
bñ cōsumatio incorruptōis vocat̄
qz incorruptionē inchoataz in via
īp̄a p̄fecti cōsumari et coronari fa
cit in p̄ria. **R**ecte at̄ subinferē qz in
corruptio facit nos p̄rimos deo.
et q̄ huic soli p̄mittat̄ dei v̄sio di
cente dño. **B**eati mūdo corde qm̄
īp̄i deū vid̄. **N**otandū tñ q̄ alia ē
incorruptio quā tenem̄ in via. atqz
alia quā possidebim̄ in p̄ria. **I**ncor
ruptio patrie est impassibilitas cor
pis et eterna stabilitas corōis. **I**n
corruptio at̄ vie est castitas corpo
ris et puritas mētis. **N**ā ad om̄i
datōnē sponse d̄z in **C**āric. Pulcra
es et decoza filia ih̄z. **P**ulcra vi
delz mūdicia corpis. decoza puri
tate mētis. **N**ext̄ et hoc sciendūz
q̄ hāc īp̄az vie incorruptionē p̄se
cte nequaqz obtinē possum̄ in hac
vita. **Q**uātālibet em̄ in hac vita mū
dicia fulgeat q̄ tūcūqz p̄ fidē pol
leat. sp̄ tñ in semet īp̄o portat. vñ
corruptōez pati cogat̄. **I**ntegrita
tē corpis sic q̄s seruauēit vt nō so
lū opa s̄ et sensus īpos p̄ q̄s opa
fuit mortificauēit. **S**z q̄s gloriabif
p̄ om̄ia castū se h̄re cor. **E**x quo em̄

domini. Venite

mens hūana puritatis auctore in
p̄mo parēte deseruit. impuris cogi
tatōib̄ nō coinq̄nari nō p̄t. etiā si
velit. **E**rit tñ p̄ gr̄az dei qm̄ et sine
termino volet et valebit sine impe
dīmēto qm̄ scz natura n̄sa transibit
ī gloriā. qm̄ corruptio induet incor
ruptelaz. qm̄ mulier. id ē fragilitas
hūana amicief sole claritatis et lu
nā mutabilitatis habebit sub pedi
b̄ defectā videlz et oculatā. **T**raqz
incorruptio vie facit nos p̄pe deuz
sed incorruptio patrie facit nos p̄
rimos deo vt pote iā filies ei. et hoc
ē qđ sup̄ dixim̄ qz in q̄nto gradu
vsqz ad īp̄m puenim̄. **M**ulta qđoz
q̄ alia opa sūt quib̄ venim̄ ad īp̄m
vt est elemosina. ieiuniū. ofo. et his
silia. s̄ hec et q̄cūqz sūt talia sub a
liq̄ hoz graduū q̄i sp̄s sub genē
ctinent. **N**ō fidē nāqz p̄tinet deuo
tōis feruor iusticie zelus et defēho
Nō obediētiā declinare a malo et
facē bonū. abstinētia p̄hibitoꝝ. et
obseruātia mādatoꝝ. **N**ō p̄seuerā
tiā v̄o. fortitudo. magnanimitas.
q̄ tolerātia. **N**ō incorruptionē aut̄
ofo mūda. cōtēplatio assidua. cōtem
pt̄ seculi. et intēsa dilectio dei. alia
qz q̄p̄lima in hūc modū. **E**cce au
distis fr̄es carissimi. q̄b̄ mōis dñs
venit ad nos. q̄b̄ qz motis nos ve
nim̄ ad eū. nūc audite q̄les sint q̄s
vocare dignat̄ est. **Q**ēs inq̄t q̄ la
boratis et onerati estis. **V**enite
ad me oēs q̄ laboratis et onerati
estis. **Q**uoties v̄ba ista sancti euan
gelij recitat̄ in aurib̄ fidelīū eleua
tio moꝝ oculoꝝ. t̄nsio pectorūz et

ad me d
susp̄ria d̄tant
Quia recognosc
recognoscim̄
et onerati sum̄
re vult̄ n̄i v̄l
onere p̄cep̄ n̄o p̄
Om̄es q̄ laboratis
est v̄lētū vt r̄
ar ad eos m̄ q̄ labo
rati fuerit. quali imm
ille laboris q̄ on̄is et
nō equalē m̄a d̄i v̄o
accip̄tū castitat̄ vt
n̄te ad me oēs q̄ labo
rati estis. i. qz vos oēs
onerati estis. **S**ō d̄
oia sub p̄co vt p̄m
su sp̄i d̄ret̄ eredi
peccauerūt et egre
boratis et onerati
eodē sentu v̄lēt acci
et oneratis vt loquē
d̄nt̄ q̄ expositio
nō d̄o. Om̄es quippe
alq̄ on̄ v̄lēt p̄ et erbi
t̄nas v̄d̄es cōm̄
v̄lētū alioq̄ v̄lēt p̄
ri. **N**ulla em̄ laborat̄
t̄at. nullus at̄ onera
īp̄o q̄ portat labor
scriptores. p̄t̄ores
qz artifices. q̄ in p̄
implet artes. nūc q̄
dicendi sūt. **V**enite
seu alias qualibet
positas portat et on
onere laborare v̄lēt
alioq̄ v̄lēt. q̄ l̄at̄

ad me omnes qui

suspiria excitant cordium. **Quare B?**
Quia recognoscim⁹ pfecto omnes.
recognoscim⁹ singuli q⁹ laboram⁹
et onerati sum⁹. **In** labore et sudo
re vult⁹ nri vescimur pane nro. et
onere pccoz nroz oēs p⁹minur.
Omnes q⁹ laboratis. **I**stud qui non
est discretiū vt vdelz referri debe
at ad eos tm̄ q⁹ laborauēint et one
rati fuerint. quasi innuens aliq⁹s fu
isse laboris q⁹ onēis exptes q⁹ ipos
nō eguisse mia dñi vocātis. **E**st at
accipiēdū causalit̄. vt sit sensus. ve
nite ad me oēs q⁹ laboratis et one
rati estis. i. qz vos oēs laboratis q⁹
onerati estis. **C**ōclufit em̄ scriptura
oia sub pccō vt pmissio ex fide **J**e
su xpi dare⁹ credētib⁹. **O**ēs quippe
peccauerūt et eguerūt grā dei. **L**a
boratis et onerati estis. **S**i q⁹s sub
eodē sensu velit accipe laborantes
et oneratos vt sequēs dictio. p⁹ce
dētis sit q⁹i expositio. ego credēdū
nō duco. **O**m̄is quippe labor iuxta
aliq⁹d on⁹ dici p⁹t et ecduerso **A**ttū
hūanas actiōes cōsiderāti liquido
ostabit aliquā dñaz posse assigna
ri **M**ulti em̄ laborāt q⁹ onēa nō por
tāt. nullus at onera portat q⁹n in **B**
īpo q⁹ portat laboret. **A**bi gratia.
scriptores. pictores. sutores. ceteri
q⁹ artifices. q⁹ in penetratib⁹ suas
implēt artes. nunq⁹d onera portare
dicendi sūt. **E**t illi q⁹ ligna lapides
seu alias quilibet res humeris im
positas portāt et onus ferre et sub
onere laborare dicunt. **J**uxta hāc
cōsiderationē. q⁹ leuē aliq⁹ molestiā

laboratis ccliz

sustinet laborare simpliciē dici pōt
qui vero grauez et q⁹ sup vires su
as esse videat portat. iure onerat⁹
esse narrat. **D**icit ergo. **V**enite ad
me oēs zē. **L**aborātes itaq⁹ et one
ratos possum⁹ accipe pmo vtrūq⁹
p⁹lm iudaicū videlz ac gentilē. de
hinc vtrūq⁹ sexū virū ac mulierez.
deinde diuitē et pauperē. religiosū
et secularē. innocentē et pccozē. sub
ditū et p⁹latū. cōtēplatiuū et actiuū.
temptatōib⁹ carentē et tēptatōib⁹
grauatū. idiotā et s⁹ratū. sanū et in
firmū. senē atq⁹ iuuenē. vt excusabi
lis sit ois hō cuiuscūq⁹ sit secte. cōi
tionis etatis et sexus **S**ic em̄ null⁹
inuent⁹ est sine onere aut labore. ita
null⁹ p⁹termisus est absq⁹ vocatōe
Et vez q⁹dez est vniuersalit̄ q⁹ hō
nascit̄ ad laborē. h̄ aliq⁹s vt dixim⁹
respectu alteri⁹ absq⁹ onere ē. **S**ūt
aut̄ multi labores et multa onera.
Laborabat itaq⁹ iude⁹ ab initio in
custodiēdo s⁹raz legis. gētilis at̄ to
tus et sp̄ fuit sub onere diabolice
seruitutis **L**aborabat itē et adhuc
laborat mascul⁹ cura domestice p
uisionis. h̄ mulier addicta iacet s⁹
onere maritalis dñationis dicente
ad eā dño. **S**ub viri ptāte eris et
īpe dñabit̄ tui. **L**aborat diues ty
po elationis. paup⁹ dō c⁹primitur
pondē tyrānice dñatōis sic sc⁹ptuz
est. **V**enatio leonis onagri in here
mo sic pascua diuitū sūt pauperes.
Laborat religiosus abstinere se a
negocijs secularib⁹ sub quib⁹ tot⁹
succūbit volens nolēs hō seculari.

*hō multos labores
vnde dicitur scriptum
in huc locum id est
sicut dicitur in scriptis
laborat cōp⁹ q⁹ dicitur
et sicut fuit*

De verbis

Laborat innocēs custodire innocē-
tiam suam qua peccōz perdita sub
pondere peccatoz gemit. **L**abo-
rat subdit⁹ qualis dignā exhibeat
reuerentiā et obedientiā platis. **P**-
latus aut on⁹ sollicitudinis portat
tanq̄ deo rōnem p subditis reddi-
turus. **L**aborat contemplatiuus quō
placeat deo. quō pficiat sibi et pri-
mo. actiuius hō sub onere actionis
desudat. v̄tosq̄ pluitas mūdano-
rū negotioz tolerat. vt cortine ta-
bernaculi in sua puritate pmaneāt
Laborat tentatione carēs in custo-
dia sui et cōpassione pximi. h̄ alius
multaz tentationū pondere pgra-
uat. **L**aborat idiota scire tm̄ que si
bi ouentiant. **L**ratu autē magno se
sponte subdit oneri curiositatis. sci-
re appetens et curiose inuestigans
naturas et causas. motiones q̄ mu-
tationes rez singulaz. **I**di inq̄t
Salomon q̄ hoc q̄q̄ eēt vanitas
q̄ afflictio spūs. eo q̄ in multa sapi-
entia multa sit indignatio. q̄ ad-
dit scientiā. addit et laborē. **S**an-
cti nulla tribulatōe laborat ip̄a tñ
hūanaz n̄citatū vicissitudo ei⁹ la-
bor est. **I**nfirmo at̄ sua infirmitas
onus est. **L**aborat etiā senex tedio
vite p̄ntis. **I**uuenis at̄ sub onere ē
naturalisū incentiuoz portās pon-
dus diei et estus. **I**taq̄ si recte cōsi-
deras si diligenti inspicis naturam
humanā. q̄d aliud q̄ laborē et do-
lorē cōsideras? **Q**uid h̄z ampli⁹ hō
de vniuerso labore suo quo labo-
rat sub sole nisi vanitatē et afflictō

De omni. Venite

nē spūs. Habet inter hec vndecim il-
la **I**saie onera ad mediū adducē.
et oneratis istis fm̄ interpretatōnes
nōim dūtaxat adaptare. **N**ā p̄phe-
tiā ordine p̄lequi nō est n̄ri p̄positū
In p̄mis ergo ponit onus babilo-
nis q̄d interpretat⁹ cōfusio. **Q**uis igit̄
babilonis portat increduli q̄ p̄ cōfu-
sionē incredulitatis q̄ maloz opeoz
semet ip̄os cōfusioi q̄ maledictōi p̄-
pant **Q**peruit cōfusio mētes eoz. q̄
iō cōfusi s̄t. qm̄ de⁹ spreuit eos. **S**ub-
dit onus philistīm q̄d sonat poti-
one cadētes **Q**uis ergo philistīm
ogrue imponit misere mulieri que
tā viro q̄ et sibi portionē mortis p̄-
buit et cū eo pariter de statu felici-
tatis cadēs leges miseriaz et mor-
tis quas meruit ip̄a p̄p̄n̄i⁹ portat
re cōpellit. sicut ip̄i a dño d̄z. **I**n do-
lore paries. et sub viri ptate eris t̄.
Adiungit q̄z onus Moab. et moab
interpretat⁹ de p̄re. **Q**d onus bñ por-
tare dicunt oēs q̄ paup̄tate et ino-
pia tp̄aliū p̄munē. qz p̄uaricatōis
pximi p̄ris ade potissimū in ip̄is ca-
pe experimentū possum⁹ q̄ nō solū-
mō peccōz sed et erūnaz sarcinas
de p̄re quadā hereditaria deuolu-
tōe q̄i filij trahūt. **S**ubinfert onus
damasci q̄d d̄z sanguinis pot⁹ vel
sanguinis osculū. **Q**uis at̄ damasci
portat hōies hui⁹ seculi. q̄ p̄ hoc q̄
secularia negocia tā desiderant q̄z
indefinē tractāt. q̄ vix aut nullate-
nus sine peccō pagi p̄nt. sanguinem
q̄dāmō bibūt et osculant. qz peccōis
quātulū cūq̄ maculari noscunt. **S**i

ad me d
at in ipis nego
omittere nō tā
vel oscularent
uerent et immer
de q̄d v̄t ps. **S**
clinate a me. **S**
sanguine plene
nō ad onus damasci
neret egypto q̄d
Quis aut egypto p
negitū q̄ malicie
erant q̄ se mala loquā
rie. et q̄ ad lumen ve
limope daberet. ten
deert peccōdo augi
Greg. ait h̄z hoc p
anim⁹ p̄p̄n̄i. q̄ mor
bit a sui adue long
paret. h̄ ip̄a n̄q̄
meti sue obice an̄ oc
serit. **N**ā sit re aia p
tenebus obilla p̄p̄n̄i
tā nec q̄d q̄at agm̄
vortas q̄ libitū rep
pis p̄p̄n̄i q̄ habit
eo p̄p̄n̄i v̄l̄itū v̄l̄itū
amilla v̄l̄itū. q̄ cū ab
fugit a v̄l̄itū. **S**
maris p̄ q̄d p̄p̄n̄i
lonis recipiat. **N**
significat. v̄l̄itū
Quis ergo v̄l̄itū
seculi. portat eccl̄ia
ritudies et p̄p̄n̄i
p̄t̄ deū relinq̄re ca
siōe subditū p̄p̄n̄i
Deb̄ me ponit on⁹
ue. **D**una. cū regis

ad me omnes qui

āt in ipīs negocijs pccā volūtaria
omitterēt nō iā sanguinē biberent
vel oscularent. h̄ ipō sāguine inuol/
uerent et immergerent q̄les illi sūt
de qb̄ dicit ps. **Viri sanguinū de/
clinare a me. Et Naiaas.** Man̄ v̄re
sanguine plene sunt. Et tales vtiq̄
nō ad onus damasci. h̄ ad on̄ p̄ti
nerēt egypti qd̄ interpretat̄ tenebre.
Onus autē egypti portat̄ pccōres
neq̄ssimi q̄ malicie sue tenebris ex/
cecati q̄ se mala sequāt scire nō cu/
rāt. et q̄ ad lumen veritatis venire
sūmope deberēt tenebras suas sp̄
deteri peccādo augēt. **Et em̄ bt̄is**
Gregl. ait h̄z hoc plerūq̄ human̄
anim̄ p̄rū. q̄ mor vt in culpā la/
biē a sui adhuc longī cōgnōne se/
paret. **h̄** ip̄z nāq̄ malū qd̄ agit.
mētī sue obicē añ oculos rōnis inf̄/
serit. **Nā** fit vt aīa p̄us volūtarijs
tenebris obsessa postmodū bonuz
iā nec qd̄ q̄rat agnoscat. **Lux** q̄ppe
veritatis qz subtilit̄ reproboz cul/
pas examinat q̄ habita negligit̄.
eo p̄mittit̄ district̄ iudicās vt nec
amissa req̄rat. q̄ cū ab actū repellit̄
fugit a sensu. **Sequit̄** onus deserti
maris p̄ qd̄ pond̄ miseriaz babi/
lonis recapitulat̄. **Mare** p̄ns seculū
significat. desertū d̄o derelictū d̄z.
Onus ergo deserti maris .i. d̄licti
seculi. portat̄ eccl̄iaz p̄lati. qz ama/
ritudies et pcellas p̄ntis seculi. q̄s
p̄l̄ deū relinq̄re curauerūt. in p̄ui/
siōe subditoz rurū subire opellūē
Dehinc ponit̄ on̄ duma siue ydu/
mee. **Duma** em̄ regio est ydumee.

laboratis

eccl̄e

Duma interpretat̄ tacens. ydumee
terrena. **h̄** on̄ portat̄ adiu. q̄a
terrenas actiōes ac domesticas so/
licitudines p̄ frib̄ cōtemplationi va/
cātib̄ exēplo **Marthe** p̄ sorore la/
boratis pie sūministrat̄. ac p̄ hoc a
cōtemplatōis subilo se q̄i tacētes i cō/
spectu dei reputāt. **Nā** ē q̄ graue
sibi onus hoc arbitrāt. beaū existi/
mātes et gratī amplexātes si cōce/
derēt eis cū cōtemplatiuis subilare
deo in voce exultatōis q̄ implicā/
ri negocio terrene actiōis. **Et** qz inē
ip̄os actiuos sunt plerūq̄ q̄ varijs
tribulatōib̄ et tēptatōib̄ fatigāt̄.
recte oneri duma cōtinuat̄ onus in
arabia. quod sonat campestris siue
hūilis. **Cāp̄** vt nostis loc̄ certami/
nis ē. diabol̄ āt in campo ē. vel q̄i
miles parat̄ ad p̄liū. vel tanq̄ leo
rugiēs et circuiens vt inueniat quē
deuoret. **Onus** ḡ in arabia portat̄
q̄ pondē tēptationū p̄mit̄. q̄ mole/
stias carnis aut spūs patit̄ cui col/
luctatio est tā aduersus carnē q̄ sā/
guinē q̄ aduersus spiritalia neq̄tie
in celestib̄. **Si** aut̄ q̄ arabia hūilis
interpretat̄ recte onus in arabia por/
tat̄ q̄ in tēptatōe d̄stitūt̄ sponte se
hūiliat. et ex hūiliato corde dei ad/
iutorijā oīra aduersarij tela implo/
rat. vel certe q̄ tēptatū sua aduersi/
tas hūilē sp̄ ac tristē reddat quē p̄/
speritas supbū q̄ letū faciebat. **Se/
quit̄** onus vallis visionis q̄ iher̄z a
p̄ba exp̄mit̄. nō q̄ in valle sit fita
h̄ p̄l̄ reprobos mores despectiue
ita sit cōgnōiata. **Onus** istud cōgrue

De verbis

dicunt portare sicut siue pibus. sapie
mūdi dedit q̄ qz stulticia est ap̄d
deū q̄i in valle on̄ sue curiositatis
portat et arbitrātes se p̄ sue subtili
tatis visū occulta penetrare. ab oc
cultoz deteri caligāt veritate. **Iā**
v̄eo subdit onus tyri qd̄ d̄r angu
stia. **Onus** aut̄ tyri. i. angustie por
tat q̄ diuersaz infirmitatū angusti
as tolerāt. qz hoc ip̄m qd̄ eis viuē
dat sine dolorib⁹ et erūnis trāsigē
nō pmittunt. **Onus** vero iumentoz
austri extremo in loco ponit. quo
nōie reliquie duaz tribuū designā
tur q̄ socijs trāsmigrātib⁹ in terra
sua resederāt. q̄ reliq̄e iumēta dicū
tur p̄p̄ de p̄uatōez sue fidei. austri
ho p̄p̄ sitū loci. **Trib⁹** em̄ iuda et
trib⁹ beniamin ad australē ptē ter
re p̄missionis sortē acceperant sue
possessionis. **Onus** igit̄ iumento p̄
austri portant iuuenes et p̄cipue in
sc̄a religione viuētes. q̄ recte dicū
iūmēta p̄p̄ fortitudinē virtū. et au
stri p̄p̄ calozē naturalū incētioz
s̄bi tanq̄ fortia iūmēta in calidis
regionib⁹ omozātia portāt onera
iuuētut. tolerāt grauiorē luctas
carnis. ferūt p̄p̄ rigozē discipli
ne et seniores sp̄ adiuuāt in om̄i la
boze. s̄ qz fastidiosū esset de quanti
tate et qualitate laboz et onez sin
guloz tractare lectori hoc p̄ exer
cizio relinquēdū ducim⁹. **Hoc** solū
omemoram⁹ q̄ om̄i laboratū q̄ one
rato ad gr̄az om̄i ip̄o vocāte veniē
dū indicit. **Ad** qd̄ vt redescāt a la
bozib⁹ suis et alleuient ab onerib⁹

Domini. Venite

suis. **Quā** subdit **Et** ego reficiā vos
Transite ad me oēs q̄ cupiscitis
me. et ego reficiā vos. **Quid** est re
ficiā? **Verbū** hoc equocū est. Refu
cē em̄ est reparare. redintegrare q̄ ali
mēto refocillare. **Triplex** ḡ in hoc
v̄bo em̄dat ei⁹ largitas cōtra tri
plicē n̄raz nēcitātē. **Gram⁹** siquidē
p̄diti et q̄i ad nihilū redacti eram⁹
ofracti et corrupti. sum⁹ adhuc esu
riētes et ieiuni **Perditi** eram⁹ p̄ p̄
mi parētis inobediētā corrupti p̄
p̄p̄iā culpā. ieiuni sum⁹ p̄pter quo
tidianā desidā. **Ipe** at̄ p̄m diuiti
as gr̄e sue. repauit nos. r̄dintegra
uit nos. refocillauit nos. **Repauit**
p̄ passionē et crucē suā. r̄dintegra
uit p̄ ouersionis gr̄az. refocillauit
p̄ visitatōez assidua. **Antē** repararet
nos eram⁹ filij tenebraz et p̄ditio
nis. anq̄ r̄dintegraret nos eram⁹
filij miseriaz et iniquitatis. et nisi cō
tinuo refocillet nos egentes fame
et squalori p̄manebim⁹. s̄ nō est p̄re
reūter intuentū q̄ refocillatio ista
sue refectio triplex est. **Alia** est inci
pientiū. **Alia** p̄ficiētiū. **Alia** p̄fēoz.
Incipiētes aluntur pane laico siue
ordeaceo. p̄ficiētes pane sancto et
mūdo. p̄fecti māna de celo. **Panis**
incipientiū est conscientie purgatio.
panis p̄ficiētiū est sancta deuotō.
māna p̄fēoz est pura orēplatio.
Attēde singula. **Novit** q̄s veniēs
ad ouersionē et afferēs ad d̄m de
regione dissimilitudinis sc̄iaz ml
tis onerata p̄ccis. qd̄ aliud dign⁹
est aut ire a d̄no nisi illud apli. **Tu**

ad me om̄i

sta illie. aut certe leo
peoū meoz. **De** it̄
est sc̄ario illa v̄b̄
illa p̄ssima veniēs
Sedenti itaq̄ ad p̄
et recogitāt om̄es
amaritudine aie sue
panis. nō quidē sub
sed alper et h̄p̄o h̄p̄o
trū et h̄p̄o h̄p̄o
penitentiē est. v̄dū v̄
panis hic est oratio ven
paramenta volūtas p̄
do in cinere ac clatio
Panis hic colligit et
p̄cōp̄ cōsp̄git timo
noz atq̄ mortoz ce
gehēnaliū tormetoz
lect⁹ et sic oratō ad
mel⁹ generat sacra
delic purgationē. **A**
sacetas et sufficit re
ter cōuersio q̄ v̄b̄
mala cōmūta de pecc
spe p̄llit p̄ mala volū
tā de futuris. **Hic** panis
nient v̄b̄ p̄ laic⁹ eo q̄
in seculo p̄ccis ad ma
acens eū v̄dū p̄ q̄ se
oz ab⁹ oratō est. et
v̄dū acceperit spiritū
lioz sed sp̄m habent
tutis in timore sicut
p̄ p̄phetā v̄b̄. **Sicut**
in manib⁹ v̄b̄ p̄ ho
ad d̄m deū n̄m. **A**
pozis is q̄ estimol et
rūpirare et alpirare

ad me omnes qui

sta illic. aut certe sede sub scabello pedum meorum! **N**ec tamen vilipendenda est statio illa vel sessio ubi peccatrix illa piissima veniam obtinuit peccatorum. **S**edenti itaque ad pedes domini Iesu et recogitanti omnes annos suos in amaritudine anime sue apponit a domino panis. non quidem subtilis et candidus sed asper et hispidus sicut ordeum asperum et hispidum est. **P**anis iste afflictio penitentiae est. ordeum unde conficitur panis hic est stritio vera confessio puralintensa voluntas penitendi. et deo in cinere ac cinis satisfaciendi. **P**anis hic colligitur ex consideratione peccatorum. conspergitur timore iudicis vivorum atque mortuorum. coquitur metu gehennalium tormentorum. **P**anis sic collectus et sic confectus ad pedes domini comestus generat sacietatem. conscientie videlicet purgationem. **M**agna quippe sacietas et sufficiens refectio in noviter converso. quod videlicet non mordet mala conscientia de preteritis nec a sepe repellit per malam voluntatem habitam de futuris. **H**ic panis non inconuenienter dici potest laicus eo quod multis etiam in seculo positus ad manum est. **O**rdeum etiam dici potest quod seruum non filium. quod cibum ordeum est. et incipientes nondum acceperunt spiritum adoptionis filiorum sed spiritum habent interim seruitutis in timore sicut ex ipsorum voce per prophetam dicitur. **S**icut oculi seruum in manibus domini suorum. ita oculi nostri ad dominum deum nostrum. **E**t ubi processu temporis is quod eiusmodi est iam ceperit respirare et aspirare in libertatem

laboratis ecclesie

glorie filiorum dei. et timore deposito iam adeptus fuerit spem venie. propter bonam voluntatem suam. puto quod iam dignus habebit cui a domino dicatur. **F**ili surge et sta supra pedes tuos. **E**t item. **A**ccede huc ut tangam te fili mi. **A**ccede per bonam voluntatem ut tangam te per deuotionis infusionem. **S**tabit igitur ad mensam magnam ut videat faciem domini in iubilo. ut comedat panem coram domino. panem utique sanctum. panem mundum. panem coloris candidi saporis eximij. panem ex similia suauitatis confectum et igne diuini amoris coctum. **P**anis iste filiorum est siue amicorum qui tamen fideliter quam fiducialiter clamare possunt ad dominum. **P**ater noster qui es in celis. panem nostrum quotidianum da nobis hodie. **P**anis est sancta deuotio. panis omnis suauitas siue consolatio spiritus. et super omnem panem panis gratie lacrimarum. **H**ic panis animam esurientem replet bonis et infundit nobis memoriam abundantie suauitatis. **Q**ui panis recte potest dici sanctus propter virtutum exercitia et candidus propter lucis opera et tamen mundus ut nulli eum edere liceat nisi sacerdotibus. **S**acerdos tamen qui sacra datus vel sacrificia pro populo offerens. **Q**ui ergo talis non fuerit qui pro vite merito sacrificia orationum digne pro populo immolet tamen sancte mensam christi participare non habet. **E**t nota quod sicut est panis pane suauior et cibus cibo melior. ita est et statum statu felicio. quod is qui paulo ante sedebat ad pedes Iesu per spiritum timoris et

De verbis

māducabat i gemitu suo panē do-
loris. iā nunc p spiritū pietatis sur-
git. p spm̄ scientie pficit. p spiritū
fortitudinis ascendit. per spm̄ oculū
accedit. p spm̄ intelligētie diligētē
intuet̄ q̄ cōsiderat q̄o mēsa p̄fissami-
lias dulcedinis cōtēat. **S**pūs nāqz
pietatis efficit eū deuotū. spūs scie-
discretū. spūs fortitudinis ad sua
aduēsa validū. spūs oculū ad aduē-
sa aliena caritatiū. spūs intelligē-
tie ad diuina speculatiuū vt videre
iā incipiat q̄ sit volūtas dñi bñpla-
rēs et pfecta et exultet in mīa dīna
Et ita q̄oqz se hz stat⁹ pficiētū et
pcessus de d̄tute ind̄tute eūtiū. **T**u
qz bone ibū pasti in dulcedine tua
ita inqz pasti cibū illoz et p varie-
tate puctuū saporē diuēfificas in-
ternarū suauitātū. **Q**ue at̄ ē prepa-
tū cibi pfectozū? **M**āna ē et de celo
venit. māna est absconditū qd̄ ne-
mo nouit nisi q̄ gustauit. **C**ib⁹ ē sic
incōpabilis ita et ineffabilis. et sol⁹
spūs sapie ministrabit illū. **E**t cū ci-
bi de terra oriunt̄. orti colligunt̄. col-
lecti cōterunt̄. triti cōficiunt̄. cōfecti co-
quunt̄. et sic demū comestibiles effi-
ciunt̄. **O**mnia hec studij et laboris
hūani sūt. et singulis virtutib⁹ assi-
gnari pnt̄. **N**ā de corde puro q̄i d̄
terra bona p affectū oriunt̄. p appe-
titū colligunt̄. p discretionē cōterunt̄
p approbatōez cōficiunt̄. p amorē co-
quunt̄. q̄ tē demū habiles eē ichoāt
vt frequētia suauitatis eoz afficiāt
Sola at̄ cōtēplatōis puritas quasi
māna de celo venit. atqz in momē-

Domini Venite

to et in icū oculi mirabilē afficit;
q̄ ineffabilē inebriat aīaz fidelē. cā
duntaxat q̄ digna erit ita visitari
ab altissimo et vtī tam suauī cibo.
De his refectōib⁹ in cāticis cantū
coz scriptū est. **C**omedite amici et
bibite et inebriamini carissimi. **I**nci-
piētes et pficiētes amici vocant̄ q̄
comedē ac bibere monent̄. hoc ē cū
labore et frequēti studio d̄tutes in
ventrē aīe ingerē. **P**erfecti at̄ caris-
simi nōtant̄ vtpote in suplatiō gra-
du iā cōstituti q̄ et inebriari exhor-
tant̄ cōtēplatōis videlz dulcedine
a sensib⁹ corporeis in sursum ducētis
spūs alienari. **S**ic em̄ ebrietatē mē-
tē euertit et penit⁹ sui immemorem
reodit. ita cōtēplatōis impet⁹ aīaz
quam subleuat ab omni sensu cor-
poreo rapit et quasi in obliuionem
sui fūdīt abducit. **T**ūc accendit̄ q̄
inflāmat̄ ardore mirifico. q̄ sopitis
vndiqz carnalium voluptatū illece-
bris. extinguit̄ omniū mūdialiū cu-
pōritatū fallacijs. smotis a memo-
ria corporearū silitudinū fantasijs
et cogitationū cōmuniū impedimē-
tis tota ferē in āplex⁹ d̄bi ad oscu-
lū spōsi. ad cōiuuiū xp̄i. **I**bi gustat
et videt q̄ suauis ē dñs. q̄ magna
multitudo dulcedinis ei⁹. ibi requi-
escit a turbine et a pluuia. ibi sedet
in sponsi vmbra. ibi māducatur illud
dulcissimū dīne suauitatis manna
Iā qz audire digna erit a dño. **V**e-
ni sponsa mea. colūba mea. **p**rima
mea. **A**d qd̄? **V**t vincētī dem sedē
mecū vt vincētī dem māna absco-

3. q. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ad me omni
vite qd̄ est in paulo
iā sedebis sub men-
stabis ad mensā cū
ad mensā cū p̄fissami-
nis dñi gaudes et c
illū que ignorabas
tū dulcē p̄ omni fructū
et olei. **T**alis p̄fecto a
netralib⁹ spm̄ p̄fessio-
ritate et dilectione inebri-
reodit. p̄fecto si interrog-
ri aut qd̄ audierit in locū
lecti sui. q̄ et memoria
suauitatis illi⁹ qua ref-
ctūas ex hīa responde-
pit me rex in cellā vīna
in me caritate. **E**t itaqz
illū quā desiderauerā
cuius dulcis gutturi mo-
tres mei refectio aīaz
sua d̄tūcup ouū quā la-
atqz onerans ad se ven-
p̄mitte dicit. **E**t ego ref-
ctūas p̄fessio dicit. **E**go p̄
siquēta v̄ro mensā. ego v̄
pabo rēdōnē p̄ capā
guloz v̄tū. **E**go noui
v̄m. ego noui p̄fectū
ui qd̄ singulis expectā-
v̄niueris. **E**t venētis
seritis in sermone meo
fēctionis bonā vobis
sed alijs referā hoc e
pletā p̄fictōib⁹ cog-
sustionib⁹ q̄ quib⁹
repletā. p̄fectis ingessio
amulā. **Q**ua p̄t no

ad me omnes qui

ditū. vt vincētī dem edere de ligno vite qđ est in paradiso dei mei. **N**on iā sedebis sub mensa cū seruis. nō stabis ad mensā cū filiis. s̄ sedebis ad mensā cū p̄familias. vt de bonis dñi gaudeas et comedas cibū illū quē ignorabas tu et oēs p̄fes tui dulcē p̄ omī fructū frumētī vini et olei. **T**alis p̄fecto aia cū de penetralib⁹ sponsi p̄cesserit plena caritate et dilectione inebriata et in se redierit. puto si interroget vñ venerit aut qđ audierit in secretario dilecti sui. qđ ex memoria abūdantiē suauitatis illi⁹ qua refecta est eructuās ex inia respondebit. **I**ntroduxit me rex in cellā vinariā. ordiauit in me caritatē. **E**t itez sub vmbra illi⁹ quā desiderauerā sedi. et fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. **H**ec ē fratres mei refectio aiaz scāp. hec pascua dñicaz ouīū quā laborātib⁹ atq; oneratis ad se veniētib⁹ dñs p̄mittit dicens. **E**t ego reficiā vos. **A**c si patenē dicat. **E**go parabo in aspectu v̄ro mensā. ego vobis p̄pabo refectiōnē p̄ capacitāte singuloz dñitez. **E**go noui figmentū v̄m. ego noui p̄fectū v̄m. ego noui qđ singulis expediat. qđ oueniat vniuersis. **S**i venēitis ad me q̄ māseritis in sermone meo. mensurā refectiōnis bonā vobis omīb⁹ dabo sed alijs refertā hoc est simpliciē repletā p̄ficiētib⁹ coagitatā. hoc est otusionib⁹ q̄ quibusdā op̄pressionib⁹ repletā. p̄fectis sup̄fluentē v̄l sup̄cumulatā. **Q**ua p̄tē nolite tardare

laboratis

Cclxxij

nolite formidare. venite ad me et ego reficiā vos. **E**go sū panis vite ego aqua sapie. ego splēdor lucis eterne. ego vitis vera et vinum cor hōis letificās. ego cynamomū et balsamū aromatizans. ego sū granū ordei penitētib⁹. ego granū frumenti p̄ficiētib⁹. ego dulcedo mellis p̄fectis. ego panis de celo veniens habēs omīe delectamentum et omnē saporē suauitatis. **E**go sum lux mūdi. lucifer diei et sol iusticie. ego viola orti. ego flos campi et lilū oualliū. **E**go sū via veritas et vita. ego sū mirra elca. nard⁹ odorifera. oliua fructifera. **E**go sū fōs ortoz pute⁹ aquaz viuentiū et vena grāz. **E**go sū venia p̄ccoz. grā iustoz et glia sanctorū. **E**go sum adiutor pauperū et pater orphanorū et iudex viduaz. **E**go sū dñs seruoꝝ. p̄ filioꝝ. et sp̄sū fidelis aiaz. **E**go iuuabo pusillānimes. refovebo flebiles. cōsolabor flentes. **Q**đ pierat req̄raz. qđ abiectū fuerat reducā. et qđ fractū fuerat alligabo. et qđ infirmū fuerat cōsolidabo. et qđ pingue et forte cūstodiā. **V**enite g⁹ ad me et ego reficiā vos. **O**mīb⁹ oīa fio. oēs inuito. dimittē vos ieiunos nolo. venite ad me et ego reficiā vos. **S**equitur **T**ollite iugū meū sup̄ vos. **D**uob⁹ modis p̄nt hec v̄ba accipi. ex q̄z altero dīna benignitas. ex altēo sapientia dei magnifice omēdat. **S**apientia in h̄ qđ in tā breui clausula. omīs recte viuendi norma ē exp̄ssa

amen

De verbis

Benignitas vero in hoc **I**ugum
iugum appellavit. et hoc nos tra-
here monuit. Quo modo benigni-
tas eius in hoc commēdabilis ap-
pareat attēde. Tollite inq̄t iugum
meū sup vos. **M**eū inq̄. ac si dicat.
Iugū q̄ddaz imposui mihi. et ip̄m
iugum est caritas qua diligo vos.
Hoc ego iugū meū tollite sup vos
id ē diligit me. q̄ p̄or dilexi vos
Vide hō si nō infinita b̄ elucescat
benignitas dei. qui de⁹ est et crea-
tor omnū seculoz. **I**ugū dilectio-
nis nō dedignat̄ trahere nobiscuz
nec sufficere sibi iudicavit vt eēt in
nos et sup nos sue presentia mate-
statis nisi descendēt ad nos et esset
in nobis tanq̄ vn⁹ ex nobis tū per-
p̄ntiā suscepte hūilitatis. tū p̄ gr̄az
mutue dilectionis. **Q**uādo tante ac-
tali benignitati imo vt ita dicā hu-
militati ei⁹ ingrat⁹ esse poterit. **V**e-
nerare fili **Q**uā in saluatore tuo sa-
cratissimā ei⁹ sublimitatē. h̄ nō min⁹
admirare sincerissimā ei⁹ hūilitatez
Reuerere in illo q̄ de⁹ noster est et
nihilomin⁹ amplectē q̄ caro et fra-
ter n̄ ē. **T**rahe iugū dilectōis cū eo
q̄d nō ē aliud nisi vt cōcedas redi-
mare eū q̄ amavit te. **C**ōtende di-
ligē. certatim dilige. curre quantum
potes. p̄currē tñ nō potes q̄ ab eē
no dilect⁹. et ampli⁹ dilect⁹ tñ ad-
huc min⁹ diligis. **D**ilige tñ creato-
rē tuū. redēptorē tuū. dilectōrē tuū
quātū potes ⁊ ex quāto debes. nā
potes parū ⁊ debes multū. vel po-
ti⁹ debes ex multo. i. ex toto corde

Domini Benedicte

tu. ex tota aia tua. et ex om̄ib⁹ v̄sri-
b⁹ tuis. i. ex om̄i q̄d scis et es ⁊ po-
tes. **C**erte si milies et milies tantuz
esses et scires et posses quantū es
et scis et potes. ex hoc totalit̄ toto
diligē tenereris eū. **E**t si etiā ex to-
to hoc diligeres q̄d es tu ad deuz
Nō deo tibi inq̄t **H**eliu q̄ maior
sit de⁹ h̄die. **Q**uis p̄or dedit illi et
retribuet ei⁹? **Q**uis ampli⁹ dilexit est
vel q̄s saltē eā dilexit eū? **I**p̄e n̄mi-
rū nos p̄cedit diligēdi inchoatiōe
sic p̄cedit eternitate ip̄e nos p̄cedit
diligēdi intēsiōe sic p̄cellit maiesta-
tis immētate. **F**ac g⁹ o hō q̄d po-
tes. est quātū debes nō potes. **D**i-
ligit p̄hs deū p̄ eo q̄ creat⁹ ab il-
lo ē. **G**ras agit p̄mo q̄ voluit eū
poti⁹ esse aliq̄d q̄ nihil scdo q̄ po-
ti⁹ hōiez q̄ p̄er. tertio q̄ virū ma-
gis q̄ feminā. q̄rto q̄ lrātū poti⁹
q̄ idiotā. **V**ide tu o xp̄iane si non
multo ampli⁹ et excellēt⁹ gloriā dū
tibi sit. **S**tem te de⁹ tu⁹ creavit. ab
errore paterni delicti p̄ baptisimū
te absoluit. fide sua et sacramētis te
imbuit. ex multis etiā periculis te
eruit et absq̄ vllis tuis meritis ad
sibi seruendū te vocavit. et multa
te spūs suauitate ditavit. **Q**uid q̄
aū hec om̄ia morte sua et tali mor-
te te redemit. q̄ p̄ te cedi. conspu-
it et crucifigi voluit. vincula et ala-
pas. vbera et spinas. spūta et blas-
phemias pro te sustinuit. **Q**uantuz
putas in hoc tibi benignitatis ex-
hibuit. q̄tū ip̄e h̄ a te amari p̄me-
ruit. **Q** q̄ infelices q̄ infidelib⁹ de-

ad me om̄i
teriores qui tanta
vltip̄erunt aut
runt sine etiā comp
ne q̄ voleant de lib
cū iustis nō scrib
nignitate dū **I**u
dignatione et om̄i
cū ip̄e nobis dicit
meū sup vos. **I**u
bis illis de sapia dei
capere si p̄munitate
p̄p̄er potes? **Q**ui do
hōiez sciaz q̄ cōditio
sep̄rā. q̄ ventis pon
sue pondē p̄ferre pot
m⁹ ergo q̄d sit tollite
vos **I**ugū xp̄i ip̄o n̄
dicim⁹ q̄d ip̄i sub san
habitu p̄felli sum⁹. **F**
q̄ dicit tollite significat
libera electione et volū
tate **I**ugū ip̄m subactū
igit **I**ugū xp̄i est nō coad
tatis seruunt et colla
Sū cū sit aliqui q̄s ad
cā viā cogat infirmitas
paup̄as nō h̄c. rē dicit
h̄ faciunt de necessitate
tando intentionē et tū
tatis occasio nō nocet
ritatis nomā intēti
rit. **D**icit itaq̄. **T**ollite
sup vos. **A**c si dicat.
quasi posuim⁹ est iugū
vos sit cōsiliū v̄m. si v
iugū meū sup vos. si v
dicit. vendite om̄ia q̄ hab
et paup̄ib⁹ et sequimini
et tres carissimi q̄ b̄ c

ad me omnes qui

teriorēs qui tantā ei⁹ benignitatez
vilipēderint aut obliuioni tradide/
rint siue etiā contempserint. digni pla
ne q̄ deleant de libro viuentiū. et
cū iustis nō scribant. **Ecce** quō be
nignitatē dñi **Ihu. i.** benignissimā
dignationē ei⁹ omēdabilē aspici⁹
cū ip̄e nobis dicit. **Tollite iugum**
meū sup vos. **Iā** vō quātū in ver/
bis istis de sapia dei amirationis
caperes si pfunditatē ip̄oz digne
p̄picē posses! **Qui** docet omnem
hōiez sciaz. q̄ cōdidit om̄nē sacraz
sc̄pturā. q̄ ventis pond⁹ posuit. q̄
sine pondē p̄ferre potuit! **Videa**
m' ergo q̄ sit. tollite iugū meū sup
vos **Iugū** xp̄i ip̄o n̄ro vsu seruitiū
dicim⁹ q̄d ip̄i sub sancte religionis
habitu p̄fessi sum⁹. **Per** hoc ergo
q̄ dicit tollite significare voluit q̄
libera electione et volūtaria deuo/
tōe iugū ip̄m subeundū sit. **Tollere**
igit iugū xp̄i est nō coactos s̄ sp̄o
taneos seruituti ei⁹ colla sūmittere
Qui em̄ sūt aliqui q̄s ad monasti/
cā vitā cogat infirmitas. cōpellat
paupertas. nō hic resideant animo
s̄ faciant de necessitate virtutē mu/
tando intentionē. et tūc ip̄a necessi/
tatis occasio nō nocebit. cū ad ve/
ritatis normā intentio directa fue/
rit. **Dicit** itaq̄. **Tollite iugū meum**
sup vos. **Ac** si dicat. coram vobis
quasi positū est iugū meū s̄ penes
vos sit cōsiliū v̄m. si vultis tollite
iugū meū sup vos. si vultis p̄fecti
esse. vendite om̄ia q̄ habetis et da/
te paup̄ib⁹ et sequimini me. **Novit**
de⁹ fr̄es carissimi q̄ bonū est hōi si

laboratis

ecclesiū

portauerit iugum. sed de tollendo
eo consilium dat non preceptū ne
nos impingere videat in transgres/
sionis reatū. **Si** em̄ preceptum da/
ret oporteret om̄es homines obe/
dire. vel p̄ in obedientia eternalit̄
perire. **Sed** q̄ consilium dedit quasi
in nostra voluntate posuit vtrū ve/
lim⁹ iugum eius tollere super nos.
Sed hoc indubitabile teneam⁹. vt
si semel nos iugo eius astrinxerim⁹
iam ab illa die nō liceat nobis de
monasterio egredi et collū excutē
de sub iugo regule q̄d anteq̄z tol/
lam⁹ tā licite q̄z libere possum⁹ re/
futare. p̄pter q̄d et beat⁹ **Gr̄egori⁹**
legislator noster formā datur⁹ tol/
lēdi iugi nō statim tollētes in ip̄o
initio voto astrinxit sub iugo p̄ma/
nendi sed annū integrū p̄bationi
simul indulget et deliberationi vt
videlicet p̄bet se ip̄m homo si pos/
sit et deliberet an velit ferre iugum
dñi. **Ac** si discipulo suo verbis phi/
losophicis dicat. **Diu** deliberādūz
q̄d semel est statuēdū. at si statuēis
irrefragabile erit **Sed** q̄d sibi vult
q̄ iugū poti⁹ q̄z chamū et frenum
dñs tolli cōsuluit. **Nō** sine cā hoc fa/
ctūz esse reoz s̄ occultū alicui⁹ gr̄a
mysterij. **Et** si tu meli⁹ aliq̄d in p̄m/
ptu nō habueris ego q̄d t̄i videat̄
exponā. **Nō** igit̄ ad equū aut mu/
lū q̄ chamo regunt et freno. sed ad
bouē fieri significationē voluit cui
sp̄eahē opetit applicari iugo. **Per**
equū designant̄ ambitiosi. p̄ mulū
luxuriosi. sic sc̄ptū ē. **Nolite** si. si. e. zc
Horū autē cōsideratio non magis

De verbis

uenit ordini monastico. Equus
et mulus iugo siue etiā holocausto.
No bouē ergo nra vertat. Considera
tio qm̄ ad ipm̄ sc̄a videt esse signifi
catio. **N**ade ait sapiēs o plger ad
formicā et disce sapiāz. **P**oterat et
hic dicere saluator. **N**ade o secula
ris ad bouē et disce ab eo religio
sā ouersationē. **I**n ei' opationibus
ppendē potes abrenūctationē cul
tus secularis. hūilitatē cordis. ad
platos obediētā. ad discipulos
socialē vitā. **I**bi notabis orationis
instanciā. ibi opassionis industria
ibi lectiōnis studiū. et suffragia int
cessionū q̄ his similia. **E**t audi qm̄o
Hoc aial videlicet bos iugo s̄mit
ti solet. **E**st etiā aial mūdū elui hu
mano ocessū. et d̄inis sacrificiis a
ptū. **I**taqz q̄ bos alligari se patit
significat q̄ iugū d̄ni tollē q̄ porta
re volētes. abnegare semet ipos sū
bi. et sub alienis imperiis in mona
sterio degē debent. **Q**uoz cornib' alligat
designat hūiles nos esse debē.
Per cornu nāqz supbia exprimit sic
sc̄ptū est. **N**olite extollē in altū cor
nu v̄m. i. nolite supbiā v̄raz erigē
otra deū. **P**er cornu ergo alligari
ē supbiā nraz sub vinculo amoris
x̄pi restringē. **Q**uoz at in iugo obināt
boues significat oportē nos chari
tatē fraternitatis casto imp̄dē amo
re. honore inuicē puenire. infirman
tib' alienis p posse ocurrē. **P**er B
etiā q̄ bos ligat' ruminat. admo
nent claustrales. lz discipline legib'
corpaliē astricti. corde th et ore in

domini Venite

cessant sacre scripture mysteria ru
minare. **Q**uoz bos vngulā diuisā hz
hoc est q̄ affect' ad duo dirigi dz
Ungula pes bouis est sic scriptū ē
Planta pedis et plāta vituli. **P**er
pedes aut vt notissimū ē designāt
affect'. quasi ergo vngulaz diuidit
q̄ gemino mouet affectu. amore bo
ni et odio mali. **N**el certe vngulā
diuidit q̄ primoz nouit et p̄spita
tib' seu felicitatib' ogratulari q̄ mi
seriis opati q̄ scit iux' aplm̄ gaudē
cū gaudētib'. flere cum flētib'. **Q**uoz
bos arādo glebas vertit notat q̄
claustrales diuine scripture inuigi
lare debēt mysteriis sibi ad deuoti
onis p̄fectū. p̄mis ad eruditōis
augmentū. **Q**uoz etiā currū trahit ap
te denūdat quāte veneratōis sint
q̄ eccliaz dei meritis et p̄cib' adiu
uādo p̄mouē p̄nt. **P**er currū nāqz
ecclia figurat sicut ps. ait. **C**urrus
dei decē milib' multiplex. **C**urrum
ergo bos trahit. qm̄ p̄ militante ec
clesia religiosus q̄spiaz fidelit' int
cedit. **Q**uoz etiā mundū aial est et ve
sci licitū declarat imitatōe dignum
eū q̄ iugū x̄pi pie portare studuēt
Bouē q̄ppe comedē est exēplū reli
giōsi s̄tis actib' nris imitando q̄
incorpore. **B**os etiā in sacrificio q̄
holocausto d̄ni offerri solet. **S**acri
fichi s̄z hostia cuius portio aliqua
in altari cremat. reliqua in v̄sus ce
dit offerentis. **H**olocaustū vero ē
que tota cremat in altari. **B**ouem
igit' nrm̄ in sacrificiū d̄no offerim'
qm̄ p̄ponētes hūiliare aias nras et

ad me omni
affigere carne ieiun
is q̄ sancti opis ecc
te mandato p̄ois
te recunde et hū
nro desistim'. **D**emp
linquim' intentionē e
frangim' hoc in oī
cedim'. **Q**uoz nra
et vilitatē facim'. hoc
nra de sacrificio d̄ni rel
vero ad dura et aspera
luntari p̄ius oraria p
re obediē. q̄ bonē nrm̄
causis d̄no offerim'. q̄
ipsa v̄ris volūtatib'
sup altare boni opis
amoris cremam'. **N**el
cū est bona nra opati
nobis cooperans apu
meriti collocans apu
causā vero est succere
fēt' seu pure oemplari
sus. cū mens humana ip
uore concipio vel effund
vel rapit extra se. et tunc
monit ardet et exstuat. v
ouenit. **N**ra mea hūi
De igne tanto igne mo
ris seite de' noster the
et his similia vt m̄ki v
lectissimi d̄ni inuere
rit **C**ollite iugū **S**
meū. **N**iqz discernere
ab his q̄ sua nō sūt. **S**
qm̄ stat' humani iugū
h et est in dei. sc̄dū. dia
Iugū stat' humani est
mortalitas et multat

ad me omnesqui

affligere carnē ieiunijs. vigilijs. alijs q̄ sancti operis exercitijs. accedēte mandato p̄oris et aliud imperāte verecunde et humiliē a p̄posito n̄ro delistim⁹. **N**empe q̄d n̄raz relinquitur intentionē et voluntatem frangim⁹ hoc in dñi sacrificiū accendim⁹. **Q**uā autē n̄ram comoditatē et utilitatē facim⁹. hoc q̄i in vsum n̄r̄ de sacrificio dñi referuam⁹. **C**ū vero ad dura et aspera n̄re q̄ voluntati p̄sūs contraria p̄ dei amore obediunt. q̄i bouē n̄m in holocaustuz dño offerim⁹. quia nosmet ipsos a n̄ris volūtarijs occidim⁹ et sup̄ altare boni operis igne diuini amoris cremam⁹. **N**el certe sacrificiū est bona n̄ra opatio et laudez nobis cooperans apud p̄ximū. et meritū collocans apud deū. **I**holocaustū vero est sincere deuotōis affect⁹ seu pure contemplationis excessus. cū mens humana sp̄s̄s̄cti feruore concepto vel effundit̄ super se vel rapit̄ extra se. et tunc ita vehementer ardet et exstuat vt ei dicē oueniat. **V**ia mea liq̄ facta est. **N**ā? **D**e igne sancto. igne mundo. **E**t si vis scire de⁹ noster iste ignis ē **H**ec et his similia vt mihi videēt fr̄es dilectissimi dñs innuere voluit cū dixit **C**ollite iugū. **S**ed cur addidit meū. **N**āq̄ discernere voluit suum ab his q̄ sua nō sūt. **S**i quidē est iugū stat⁹ humani. iugū cordis pueri. et est iudei. seculi. diaboli. inferni. **I**ugū stat⁹ humani est corruptio et mortalitas et multiformis infirmi

laboratis

celstij

tas quib⁹ offe hūanū gen⁹ subiaccē dinoscit̄. **N**ā scriptū est. **G**raue iugū sup̄ filios **A**daz. **I**ugū cordis pueri est voluntas p̄pria vel consuetudo praua qua ratio n̄ra captiua tenet̄ et sepissime ducit̄ q̄ non vult. **D**e quo nisi filius nos liberauerit nunq̄ vere liberi erim⁹. **D**e cui⁹ nobis p̄sona p̄mittit̄. **E**cce ego venio dirumpe iugū captiuitatis v̄re. **I**ugū iudei est obseruātia legis ad litteram. **D**e qua ap̄tus **P**etr⁹ dicit. **Q**uid temptatis imponē iugū sup̄ ceruices discipuloz q̄d neq̄ vos neq̄ p̄res v̄ri portare potuerunt. **I**ugū seculi est cupiditas. **N**ā stultus rex legis dixisse ad populū suū **P**ater me⁹ aggrauauit iugū vestz ego addā iugo vestro. **Q**uē si dicēt. **P**ater me⁹ exegit a vobis magnū questū. ego multo maiorē. **I**ugum diaboli est peccatū vel iniquitas. **D**e quo illud **I**saie. **I**ugū em̄ oneris eius et virgā humeri ei⁹ et sceptr⁹ exactoris eius superasti. **E**xactor noster est diabolus q̄ p̄ccā nūmū quē in paradiso nobis obtulit cū vsura exigit. q̄ ad addēdū peccato peccatū sp̄ instigat vt in fine nos ad iugū eterne damnationis trahat. **C**ontra q̄d oram⁹ patrem n̄m q̄ in celis ē vt gloriosa fili⁹ sui natiuitas liberet q̄s sub p̄ccā iugo vetusta seruit⁹ tenet. **H**ui⁹ itaq̄ exactoris iugū et virgā et sceptr⁹ ap̄parens in carne dei fili⁹ sup̄auit cū seductionem afflictōnē dñatōnem qua cruentus ille tyzannus nos re

X No ^{est} ab ipso ^{et} aliquo ^{quodam} quibusdam

De verbis

nebat ad nihilū moriendo rededit
Jugū inferni est eterna damnatio.
 qua fasciculi ad oburendū colliga-
 bunt vt illic coniungant in pena qui
 equales extiterūt i culpa. **De hoc**
 iugo p̄t accipi qđ dñs dicit p̄ **Osee.**
Propterea imponet eis iuguz qđ
 nō auferet. **Sūt** et alia quinqz iuga
 boū. curiositates videlz qñqz sēsuū
 exteriorū. que iuga sibi qđaz in euā
 gelio coemerat et vt excusat⁹ habe-
 ret a nuptijs ea se p̄batum ire dice-
 bat. **Dicens** itaqz dñs **Tollite** iu-
 gū meū sup vos nō ad aliqđ p̄e-
 dictoz nos inuitat. sed ad illđ de
 quo signant⁹ dicē meū debuit. **Sed**
 quid ē sup vos? **Hoc** verbo admo-
 neri nos arbitroz vt donū ouersio-
 nis nos celit⁹ accepisse agnoscam⁹
 vel vt de accepto gr̄as iugit⁹ aga-
 m⁹. vel certe vt nos diuina p̄cepta
 ad p̄fectū nō posse implere sentien-
 tes. ad supne pietatis viscera assu-
 due suspirēm⁹. **Possū⁹** sane in p̄po-
 sitis quatuor v̄bis p̄ncipales q̄tu-
 or virtutes approbatas intelligere
 et quatuor ineptias siue abusiōes
 que inter claustrales plerunqz re-
 periunt⁹ reprobatas accipe. **Virtu-**
 tes he sūt. **Iustitia.** fortitudo. pru-
 dentia. temperantia. **Iusticie** compe-
 tit qđ dicit⁹. tollite. qz vere dignuz et
 iustū est vt consulenti adq̄escas. preci-
 pienti obedias aditozi. **Ad** fortitu-
 dinē p̄tinet qđ dicit⁹. **Jugū.** qz ip̄o no-
 mine dat⁹ intelligi te fortē atqz con-
 stantē esse debere. **Prudentie** ē qđ
 addit⁹ meū. qz nimirū oportet esse

Domini Venite

prudētē vt scias reprobare malū
 et eligere bonū ac salutare iugum.
Temperantie congruit qđ subinfert⁹
 sup vos. qz t̄pantis animi est ad
 opetentē modū cūctos affectus re-
 stringē et ordinare. **Abusiōes** ho-
 he sūt. **Cōtinuus** tepoz. et indiscre-
 t⁹ feruor. indebita occupatio et ni-
 mia formido. **Corpor** strarius est
 iusticie. et reprehendit⁹ in hoc verbo
 tollite. **Nimi⁹** feruor exterminat for-
 titudinē et damnat in hoc v̄bo iu-
 gum. **Indebita** occupatio expellit
 prudentiā. qz damnat in hoc qđ dicit⁹
 meū. **Pozro** nimia fortitudo aduer-
 sat⁹ t̄pantie. et exprimit in hoc qđ
 annedicit⁹. sup vos **Singula** si placz
 ordine p̄sequamur. iuxta alteri⁹ lo-
 ci pabolā ad vineam dñi sabaath
 excolendā. alij p̄mo mane. alij hora
 tertia quidā sexta vel nona nōnul-
 li et vndecima veniūt. **Hoc** v̄o est
 qđ ad iugum xp̄i. ad seruitiū dei. ad
 viuendū religiose. ad militandum
 sub regula vel abbate. quidā veni-
 unt in pueritia. quidā in adolescen-
 tia. multi in iuuenili seu virili etate.
 pleriqz qz i vltima senectute. **Fit** v̄o
 nonnunqz vt is qui in pueritia ad
 ouersionē venit frigescente postmo-
 dū nouitij feruoris igniculo v̄erat⁹
 in tepozē. et qui quotidianis virtu-
 tū incremētis gr̄az sibi apud deū
 et hōies oparare debuerat. vitupe-
 riū sibi magnū equirat. **Qui** dum
 solā innocentiaz perpedit ad opa
 v̄rutū se virilit⁹ nō accingit. **Impa-**
 tēs ad seiunia. ad vigiliā somno/

ad me omni
 len⁹. ad oamōi rep
 ad plallendū. alij qz
 m̄do. carni diabolo
 nē resistētib⁹ ip̄e sūt
 em q̄rit tā actiolas qz
 secreta tacta qz sibi co
 Quonaz ego iure ha
 ita rigide v̄tūte qz v̄
 ma gni peccatōis rapo
 gulteri. **Q̄ritatē** qz
 q̄ null⁹ v̄tūte feruore v̄o
 tē criminali p̄cto. **Certe**
 v̄tūte dñi dei tūi ex
 de mo. et tota oia tua
 b⁹ v̄tūte. **Ecce** v̄tūte
 laboris v̄tūte n̄tūte te
 mittas q̄o dei nō v̄tūte
 q̄tūte v̄tūte v̄tūte v̄tūte
 to q̄tūte p̄tūte polles
 facis. **Sane** quāto es
 tano esse seruitio dei
 tior. vt vel in s̄ctūte et
 ip̄o castitatis. vel vt ex
 citatis v̄tūte v̄tūte v̄tūte.
 vis qz alij v̄tūte v̄tūte
 es vt quāto v̄tūte v̄tūte
 tu v̄tūte v̄tūte v̄tūte v̄tūte
 gloria dei. **impūte** ad q̄tūte
 si intern⁹ v̄tūte v̄tūte v̄tūte
 tūte v̄tūte v̄tūte v̄tūte
 v̄tūte p̄tūte v̄tūte v̄tūte
 laborādo et oia et v̄tūte
 tuares. **Nōne** cū v̄tūte
 impedit her bona dei
 increpationē audire v̄tūte
 Amen dico tibi qz pub
 mites p̄cedēt tūte v̄tūte
 p̄tūte tūte v̄tūte v̄tūte.

ad me omnes qui

lent. ad orandū tepid. indeuot.
ad psallendū. alijs qz xpi militibus
mūdo. carni diabolo vsqz ad sāgu
nē resistantib. ipe sibi in omib. req
em qrit tā acidiosus qz ociosus. et
secreta tacita qz sibi cogitatōe dit.
Quid naz ego luere habeo? **Et** qd
ita rigide districte qz vinā sicut illi
magni peccatoēs. raptōzes. iniusti
adulteri. **Cogitatōez** stultissimā.
q̄ null. teneat seruire deo nisi irre
rit. criminali pctō. **Certe** septū est.
Diligēs dñm deū tuū ex toto cor
de tuo. et ex tota aia tua. et ex omi
b. virib. tuis. **Ecce** deū ita diligē
suberis vt scz nihil in te vacare per
mittas quo deū nō diligas. **Quo**
aut tu diligis dñm deū tuū ex te to
to qñ quidē pl. posses si velles qz
facis? **Sane** quāto es innocentior
tanto esse seruitio dei debes arden
tior. vt vel in sāditate et iusticia ab
ipso custodiaris. vel vt custodite sād
titati vberi. regratieris. **Nō** ppen
dis qz cū alijs sibi dimidiāt dies su
os vt qualēcūqz veniā obtineant.
tu tuos integros seruas. vt grāz et
gloriā tibi ampliorē adqras. **Quid**
si intern. arbiter ppter hoc tibi inno
centiā tuā seruare voluit. vt pon
dē pctōz p̄grauatū f̄rez tuū col
laborādo et onus ei. tibi partiēdo
iuuaret. **Rōne** cū ppter tuā desidiā
impedit hec bona dei volūtas per
inreparationē audire dignus eris.
Amen dico tibi qz publicani et me
retrices p̄cedēt te i regno dei. **Vel**
pot. timendū tibi est. ne illud tibi

laboratis cetero

maledictōis elogiū infligat. **Nūqz**
ex te fr̄cs nascet in ppetuū. **Verba**
sūt ipi. dñi maledictōis sub nōie fi
cus aiaz hūanā folijs extrinsecaz
obseruationū plenā s̄ nullo interio
ris suauitatis fructu plenā. **Tales**
nimis erāt illi duo angeli eccliaz
qz vni p̄ **Iobez** d̄. **Scio** opa tua
qz nomē habes vt viuas et mortu
us es. **Atqz** alijs. vt inā frigid. esses
aut calid. si frigidus esses hūilior
appareres et esset de te spes. si cali
dus esses caritate feruens arderes
in te atqz alios accendēs. **Nūc** aut
qz tepid. es et nec frigid. nec cali
d. i. qz nec hūilitate fulgēs nec ca
ritate feruens. putas te aliqd esse
cū nihil sis incipiā te euomē d ore
meo. hoc est de cetū me laudantiū
ēncē. **Hec** de otinue tepētib. dicta
sūt. **Nūc** osequēs est vt de nimium
feruētib. aliq. dicam. **Sūt** pleriqz
q̄ feruore nouitio ducti vel potius
astutia atiqui hostis tracti mox vt
ouerfi fuēint sādītatis arcē arripe
festināt. et oia sine consilio. sine ordine
sine discretōe agētes effreni studio
ferunt in p̄reps. vigilāt. plixi. ieiu
nant et abstinent p̄pens. pl. orant
et laborāt. **qz** omnis monasterij re
gula vel maiorz cohortentē exēpla
Siqua eis de modo. siqua d̄ discre
tione suggereris. deceptōes putāt.
despiciūt. fugiunt velut nocina oia
arbitrant vt stercoza. adeo studio
sa et odibili obstinatione illudentē
sibi sequuntē diabolu. **Et** qd magl.
est mirā dū cū ad otēplāda secreta

W
Thax capta

De nimium feruētib. d̄ h̄poc

De uerbis

celestia omni sese studio deuotionis erigant. ad ambulandū pacifice in terra caligant. et q̄ oculis ad sublimia leuatis pedib⁹ nō p̄spiciunt. quasi celo intenti in terra offendūt. **N**ullī nāq; magis q̄ hi vnanimitate fratrū p̄ impaciaz vitiāt. p̄ inobediētiā turbāt. p̄ otumaciā dissipant. et nihilomin⁹ insistent in defestis orōib⁹ introire in sancta s̄ctoꝝ et sanctissimū illud irrūpe dīne puritatis arcanū. nec dū tñ ip̄seruare curāt vnitatē spūs in vinculo pacis. **E**t qm̄ nō recte pulsāt. fit iusto dei iudicio vt nō introeant. **S**criptū quippe est. **H**ereditas ad quā festinat in p̄ncipio in fine b̄ndictiōe carebit. **D**eniq; p̄ **J**eremiā de **M**oab dicit. **Q**uia plus fecit q̄ potuit idcirco pierūt. **S**i em̄ vires suas metentur scirent p̄fecto q̄ paulatim longius itur. **Q**uia vero nolūt modēari qd̄ faciūt. deficiēte post modicū natura corpis. fit vt aut a ceptis turpiē delistāt. aut si nō destiterint infirmitates p̄petuas incurrāt. **I**fiat q; omnib⁹ eoz onerosa infirmitas quib⁹ an̄ fuit molesta s̄ctitas. **Q**uātos hodie q; videm⁹ cū carne inire amicitias cui ātea graues intulerāt pugnas. appetē delicata. q̄ rere suauia. q̄ vilia et grossa prius sine scrupulo recipe non poterant. **Q**uātos itē videm⁹ p̄pter indiscretos spūalis exercitiū labores. sensib⁹ piclitatos esse et ad vltimū nescisse discernē inter bonū et malum qui p̄mit̄ inter diē et diē. inter bo

domini. Venite

nū et bonū. et deinde omnē diē diiudicabant. **N**e eis q̄ sic corpa sua diuino subtrahūt seruitio/vicio suo. **N**e in quā eis cū tā misere fiāt nouissimi q̄ videbant̄ fore p̄mi. **T**olerabile tñ si fiāt nouissimi et non extranei si infirmitas quā sibi adduxerūt potit⁹ q̄ incurrerūt potēt excusare eos a bonis q̄ agere debuerūt. et si voluissent potuerūt. **T**ertia abusus est est in debita occupatio. **H**oc videlz est cū postposito q̄s penitētis et plāgētis officio implicat se sciētis secularib⁹ q̄ ad rem nō p̄tinēt q̄ ad salutē cōferendā cōseruandā ve nō valent. **A**lius addiscē studet filogissimos et fallacias. ali⁹ aggerare numeros et mensuras. ali⁹ callet musice p̄portiones. ali⁹ p̄bice inuestigat expimēta. ali⁹ p̄plexa legū canonū q; discutit argumenta. **S**ic quisq; in eo circa qd̄ afficitur libenter occupat. et in occupatione sua delectat̄. et nihilomin⁹ credit se delectari in dño. qm̄ quidē nō recedit ab ordine monastico. **T**alis nī fallor assimilāt samarib⁹ de quibus scriptura refert q̄ vnaqueq; gens cū coleret deū dñs quoq; suis seruibant. **N**usq; etem qd̄ sibi delectabile et p̄e omnib⁹ diligendū venerandū q; eligit hoc q̄ deū sibi ip̄i statuit. **N**ū est illud in p̄bā **U**niuersa idola dem⁹ israel depicta erāt in pariete. paries in demo israel est obstinatio mentis in religioso. qui paries cōtinet idola non sculpta sed depicta. cum religiosis

ad me
nō omnimode dilig
efficiat circa aliqu
lit igit̄ deū simu
nis opib⁹ m̄stis
te alicui seclari va
ra abusus siue inco
modo. **H**ec ex dō
tis vit̄ p̄viti. et m
tionē adhibentis. al
pouit. **S**i ce r̄sped
dine m̄lencolie neg
p̄viti. sup̄viti.
in ip̄i. **S**i aut̄ ex m̄
nis sup̄ne inepate tū
dolore delectare ad
ergo est. **A**m̄rū vt
tionis studio. de du
quod dā t̄pamentū
spem et metū inter
piētē q̄ diffidentia
bulans. medio r̄uili
singula singulis ab
dicit̄ q̄ somnus t̄p
est m̄lenc qd̄ liquo
finitōne in p̄viti. **H**
ic. **V**ltima i vit̄ r̄viti
sua est. et r̄p̄viti
regro reddis qd̄ lo
sum. **I**tes carissim
p̄viti. **H**ec dicit̄
m̄ deo gloriā et la
gramulationē et op
ip̄is disciplinā et op
bem. deo totū qd̄
qd̄ ab ip̄o nob̄ fieri
nobis ip̄is quicq;
bone fame. quicq;
esse cognouerim.

ad me Omnes qui

nō omnimode diligit iniquitatē licet
afficiat circa aliquā vanitatē. So-
lit igit̄ deū simul et idola qui et bo-
nis opib⁹ insistit et nihilomin⁹ sciē-
tie alicui seclari vane interdicit. Quar-
ta abusio siue ineptia ē incauta for-
mido. **H**ec ex consideratōe negligē-
tis vite pcedit. et nisi tpantē discre-
tionē adhibueris ad desperationē
pducit. **S**i de respectu multitudis
dine misericordie negligētias tuas
pensare supseris. hoc est fallere
te ipm. **S**i aut̄ ex intuitu districtio-
nis supne intpate timeas. hoc ē cū
dolore descendere ad infernū. Quid
ergo est? **N**imirū vt adhibito discre-
tionis studio. de duob⁹ contrarijs q̄i
quodā tpamentū facias vt inter
spem et metū. inter securitatez deci-
pientē ⁊ diffidentia cuiſcerantē am-
bulans. medio tutissim⁹ eas. **N**unc
singula singulis adaptem⁹. **S**upra
dixim⁹ qz otinuis tepoz contrarius
est iustitie qd liquido ostabit si dif-
finitionē inspexerim⁹. **D**iffinit̄ itaqz
sic. **I**ustitia ē virt⁹ reddēs cuiqz qd
suū est. et tepoz est virtū nulli ex in-
tegro reddēs qd suū ē. **D**ebitores
sum⁹ ffes carissimi deo. debitores
primi. debitores et nobis. **D**ebe-
m⁹ deo gloriā et laudē. primo cō-
gratulationē et spationez. nobis
ip̄is disciplināz et sollicitudinē. **D**e-
bem⁹ deo totū qd possum⁹. **p**rio
qd ab ip̄o nob̄ fieri vellem⁹. **d**ebe-
m⁹ nobis ip̄is quitq̄ virtuti. quitq̄
bone fame. quitq̄ bone conscie-
tie esse cognouerim⁹. **S**i aut̄ in laude

laboratis cclxxvj

dei sp̄ tepentes et dissoluti. in amo-
re primi torpentes et frigidissimi di-
iudicationē nostri negligētes fueri-
m⁹ et remissi. quid tam iustitie con-
trariū! **N**ides plane qd sic faciēdo
nō reddim⁹ cuiqz qd suū est. deniqz
quid tā iustitie cōtrariū qz dicente
dño. tollite. cū nos ipm qd sustulu-
m⁹ iugū omnimode satagim⁹ depo-
nere. **D**ixim⁹ itez qd nimius feruor
exterminat fortitudinē qd de opa-
tione duoz certantiū dinoscē fa-
cillimū est. **N**onam⁹ añ oculos du-
os in certamine ogredi. vnuz q̄ va-
lids et otinuis icrib⁹ aduersariū
laceſſat. aliū q̄ venientes icrus clu-
peo sagaciter excipiat et laceſſentē
hostē puida expectatione deludat
vnū q̄ totū simul pferat spm̄ suuz.
aliū q̄ dispenset et reseruet in poste-
rū. **N**onne isto quasi segniē agente
sed vtiliter sibi pspiciente. **I**lle duz
icrus suos nō modificat fortitudi-
nē suā exterminat et triumphū ad-
uersario dat. **N**onne isto vsqz ad fi-
nē pdurante fortis. ille succūbit tur-
piter. et p̄det iuste qd nimis ferui-
de querebat. qm̄ finis non pugna
coronat. **E**ia ergo frat̄ singularis
q̄ singularis et indiscrete facis. **E**ia
inquā exterminia faciē tuā vt videā-
ris hōib⁹ ieiuuans. extermina ocul-
los tuos vt videaris plorās. exter-
mina fortitudinē tuā in pūcto tp̄is
vt paulo post nihil plus facere pos-
sis. **H**ec est tota sanctitas tua. hec
sapia tua inspirata a rectore tene-
brarū et caliginis q̄ se transfigurat

De verbis

in angelū lucis. Audis q̄ dñs no/
minando iugū. socialē vt sup̄ dictū
est in ouentu te hortat̄ ducē vitam
et tñ obstinato sectaris animo odi/
osaz sup̄stitionē tuā. **De** inhabita
re facit vni^o moris i domo vt serui/
ant ei humero vno. Tu aut̄ alteri^o
moris quo humēo seruis q̄ ab vni
tate fcedis. **Sz** q̄rū ista p̄gressio?
Sufficiāt hec. **Ute** dixim^o q̄ indebi
ta occupatio expellit p̄uidentia. qm̄
contraria est illi. **Nō** em̄ hñ oueniunt
nec in vna sede morant̄ scia maie/
statis et scia vanitatis. non magis
q̄ duo aduersarij in vna domo. q̄
em̄ societas luci ad tenebras. **Aut**
q̄s locus templo dei cū idolis. **Aut**
quare filij iudeoz in iherl̄z loquunt̄
azorice q̄ etiā in azoto positi debe
rent loqui iudaice. **Nec** hoc dicim^o
q̄ ista scire sit malū. s̄ q̄ religioso
in his nimū occupari sit viciosum.
Deniqz ista nō modo discē s̄ olim
didicisse. **Nunc** cura alia nos solici
tat. **Occupent̄** in his seculares ne
iocent̄. ne venent̄. ne fornicent̄. vbi
āt ista desunt illa q̄ faciūt. **Cū** de
beas in lege dei meditari die ac no
cte qua mēte ruminas syllogismos
et argumenta vanitatis tue. **Dicen**
te dño. meū. tu nescio q̄d aliud iu
gū videris ducē cū secularib^o. p̄ez
tuā fortasse cū ypocritis habitur^o.
Dixim^o etiā q̄ incauta formido ad
uersat̄ tēperantie. **Illa** desperatio
nē repmit quā ista suggerit. **Illa** cor
letificat q̄d ista turbat. **Si** te pec
catorē consideras ait **Gregl.** oportet

domini. Venite

vt a te dñm nō repellas. **Repellis**
aut̄ si de ei^o bonitate p̄pter tuā ma
litiā desperas. si de imp̄fecto tuo
int̄pate formidas. **Si** opa n̄ra suf
ficerēt nobis. diuine mie q̄s locus
esset. **Propterea** ergo dat̄ gr̄a vt
nō gloriēt om̄s caro corā illo. cuz
se videt p̄ solā obtinē gr̄az q̄d nō
p̄t p̄ virtutē suā. **Si** vilitatē tuā cō
sideras magis insta. cōfide. spera.
clama q̄ dep̄care altissimū et dabit
tibi petitōes cordis tui. **Cū** audis
dicentē dñm super vos. respira ad
gr̄az. grat^o esto gr̄e. et de virib^o tu
is noli p̄sumē. **Ecce** de iugo dñi
q̄ potuim^o dixim^o. multa quidem. s̄
nō oia fortassis q̄ debuim^o. **Sz** qz
ad alia sequētia p̄peram^o. ista ad p̄
sens sufficē credim^o. **Ute** qz beat^o
Bened. iugū dñi scola diuini serui
tij nōiat. q̄d in hac schola agendū.
q̄d ve discēdū sit vigilant̄ audiam^o
Sequit̄. **Et** discite a me qz mitis sū
et humilis corde. **P̄t̄z** p̄fecto quia
mḡ noster ip̄e est x̄ps qui nos a se
discere monuit. factus et ip̄e nobis
exemplū bonorū opezz. **Uos** voca
tis me inquit magister et dñe. et bñ
dicit. **Cū** etem̄. **In** hoc inquit agno
scent oēs qz mei discipuli estis si sic
ego sū. mitis et hūiles corde fueri
tis. **Mea** actio v̄ra est lectio. **Mea** vi
ta v̄ra est disciplina. **Discite** ergo
a me qz mitis sū et humilis corde.
Pulcra fr̄es dilectissimi exhortatio
cū mḡ exhibet hoc in factis quod
docet verbis. et discipulos p̄cedit
vita q̄s vult p̄fectos esse et erudi

ad me d
tos corde in sapi
et om̄i sagacitate
cū nil est: beat
manuaturū et
Appaer̄ ergo q̄
Ios v̄pote mitis
Sicut em̄ ois tra
odiolus. ita e regi
et humilis gratios
at hōib^o. hūitas de
redē hō diez. Amab
Ios et multū amabit
māuerūne q̄ hūili
grus et lauro ab illis
vina. Dicit itaqz se
corde. **Nā** q̄ mitis
tis et factis nō o
omendare vilip̄e
viderit et auerit
oculis suis et man
viderit et amūci
aut̄ videre et auer
necesse habuit vel p
habuerit vt ip̄e am
argumentū cordis p
q̄t v̄t̄ habeat. t̄e
fecit. r̄sc̄olo v̄ria v
hūile demonstrat
renois blasp̄em
quies habē dem
Arina q̄ ad
eregit. **Mitē** et h
in factis. q̄n̄ s̄ca
nē ducit et q̄i ac
ommutat. se lig
expoluit. q̄ solo r
se malignos. **U
q̄d est in erudi**

ad me omnes qui

tos corde in sapia. **D**iligēdo plane et omni sagacitate imitādo p̄sertim cū nil exhibeat. nil doceat aliud q̄ mansuetudinē et hūilitatē cordis. **A**ppaēt ergo q̄ amabilis fuit dñs **I**hs vt pote mitis et hūilis corde. **S**icut em̄ ois iracūdo et arrogās odiosus. ita e regione ois māsueto et humilis grātosus. **M**āsueto o ar̄ hōib⁹. hūilitas deo amabilē solz reddē hōiez. **A**mabil⁹ g⁹ erat dñs **I**hs et multū amabil⁹. tā amabil⁹ in māsueto et hūilitate sua. q̄ magnus et laudabilis in maiestate diuina. **D**icit itaqz se mitē et humilez corde. **N**ā q̄ mitis et hūilis essz dicitis et factis. nō op⁹ habebat hoc commendare discipulis suis. **I**psi em̄ viderūt et audierūt et p̄pexerunt. oculis suis et manib⁹ tractauerunt viderūt et annūciauerūt nob⁹. **Q**ue autē videre et audire non poterant necesse habuit vel poti⁹ ipi necesse habuerūt vt ipse annūciaret eis. qz argumentū cordis verba sūt. **C**um igit̄ virt⁹ habeat tres dñas duas fecit exēplo tertiā verbo. **M**itē se et hūilē demonstrauit in dicitis qñ horrendis blasphemis laceffit⁹ et qñ quies habē demoniū dicit⁹. ad doctrinā sp̄. q̄ ad contumeliā se potius erexit. **M**itē et hūilē se demonstrauit in factis. qñ sicut ouis ad occisionē duct⁹ et qñ agn⁹ corā tondēte se commutuit. se ligandū flagellanduz exposuit. q̄ solo nutu potuit necuis⁹ se malignos. **C**ū igit̄ nullus sciret qd̄ essz in ei⁹ interiori hōie nisi spūs

laboratis cclxxvij

ei⁹ q̄ in ipso erat. bonū qd̄ in corde habuit. **X**bo discipulis p̄posuit. et hoc eos discere atqz imitari p̄cepit. **E**st autē et aliud hic cōsiderandum. **V**irt⁹ q̄oz alia consistit in actu. alia in affectu. **V**irt⁹ in actu virt⁹ ē. **V**t in affectu virt⁹ virtutis est. **V**irtus quātalibet p̄ferat in actu. aut pua est aut nulla. nisi etiā d̄ cordis emittat affectu. **S**i em̄ bonū facis sine cordis affectu. bestialit̄ facis et **V**t parua est. **S**i bonū contra cordis affectu fraudulēt facis. et virt⁹ nulla ē. magis vitiū reputat. **H**inc p̄s. ait. **E**rucauit cor meū **X**bū bonū. **V**erbū sane bonum nō esset nisi ex bono cordis affectu p̄dīret. **H**inc est etiā illud qd̄ ad commendationez sponse in canticis cant. d̄. **E**missiones tue paradisi maloz punicozū. **M**ala punica foris rubicunda sunt. **I**ntrinsec⁹ granis repleta. **B**one igit̄ actiones de bono corde emisse et egressse. recte paradiso maloz punicozū opant. qz et hōib⁹ foris rutilāt p̄ pietatis exhibitionez. et deo sese int⁹ copulāt p̄ caritatis affectionē. **A**t ergo se dñs nobis p̄beret exēplū nō solū boni opis s̄ etiā munde affectōis. discite inq̄t a me qz mitis sū et hūilis corde. qz nimiz nullius momenti apud deū ē exhibitō bone actōis quā nō cōmēdat emissio pie affectōis. **S**ane notandū q̄ duas insinuauit virtutes. mansuetudinē et hūilitatē. q̄ in his sūma consistat p̄fectōis. **S**unt etem̄ duo qd̄ sp̄ impugnātib⁹ ab statu p̄fectōnis

De verbis

euertimur. prospera videlicet et aduersa
Verba igitur dominica sic debemus atten-
dere quod duo doceamur opponere.
Mansuetudinē aduersis / prosperis hu-
militatē. Si qui e nobis cum prosperis
ad votū successibus pollent et bonis
temporalibus et animi tranquillitibus
gaudent. tunc se in gratia actibus ere-
runt atque dei circa se beniuolentiam
debita cum reuerentia suscipiunt. cum autem
iniurijs incommodis tanguntur mox in
murmurationē atque in impatiētiam
seu in meditationes ultionis proliunt
Hi nimirum humiles in prosperis
sed non sunt mansueti et mites in ad-
uersis. **A**t quod contra ostentia in tribu-
lationibus tenent huius prosperitatis tpe de
successu inter se superbiunt. hi virtutibus al-
terā seruantes. alterā negligunt. **D**e-
bemus autem et mansuetudinē humilitati.
et humilitatē mansuetudini iungere. et
hinc aduersa sufferēdo. illinc prospera
non curādo elicere. ne cum ex vna parte
decori apparuerimus. ex altera de-
turpati displiceamus. **S**ed in hęc ad
memoriā veniunt octo illa principalia
vicia. quę penitentiam sentire omnino est. natu-
rā discernere paucorum. contra quę ut no-
bis videtur ex vobis premissis non medi-
ocriter communiur. **O**cto quippe prin-
cipalia vicia esse sancti diffinierunt
sumētes auctoritatē ex testamento
vel testimonio legis in qua numerā-
tur septē gentes quę olim populus dei
terras possedit. **S**criptum namque est.
Et introducam vos ad loca cana-
nei et ethei amorrei et pheresei euei
et tebusi et gergesei. **Q**uibus septē

domini. Venise

du egyptioꝝ gens addit pculow
bio octo gētes describunt. per quos ut
dictū est octo principalia vicia defi-
gnant sicut ex earum interpretationibus
etiā intelligi potest. **E**gyptus etiam inter-
pretatur tenebre et designat gulam. quia
gulositas obtenebrat et obscurat
intellectū. **J**uxta illud puerbiū quod
de greco translulit Hieronimus. in lati-
nū. **P**inguis veter non gignit sensū
tenuē. **C**ananeus exprimit luxuriā quod
et agrua interpretatione demonstrat.
Interpretatur enim motus eorum. quorum nisi
genitalium. **C**etera nempe corporis
nostri membra. ad nutū voluntatis nostre
mouentur et stant. illa vero membra in
motu suo nec voluntati nostre obedi-
unt. nec subiacent potestati nec ratione
sequuntur. **D**e cuius motus repressio
in laudē fortis mulieris dicitur **E**t
cingulū tradidit cananeo **C**ingulum
quippe tradere cananeo est motus
luxurie continentie legibus restringere
Hinc de iobē dicitur. zona pellicea
circa lumbos eius. zonā nimirum circa
lumbos ponit. qui lasciuientis carnis
imperus stringit **B**ethus vanam
gloriā significat. quod ex eo quod in opibus
suis se displicere formidat. et
non solum alijs stupori esse solus. sed ipsa
quod de se ipsa ammiratur et stupet. recte
formidans vel stupēs interpretatur
Amoreus quod sonat amaricās siue
amaritudo significat superbiā. cuius
quod propriū est tāte se obstinatōis esse
ut nulli sensui vel voluntati cedere.
nulli dignetur verē die parcere. ama-
ritudinis se et indignatōis ipsa sibi

ad me
causa efficit
tio quod dicitur
facit vniuersum car
insistēs opibus
ogibus deo plac
anē horrea lacur
laria reuolunt
tur et virtutū re
de fructificatio
quod fructū boni opib
quibus Sicut inter
nā hinc possunt
fortis viciū demota
nā cordis inducti
de nutrit est. **J**ob
sonat. et actiōis em
uiciū a se tanquā pla
mā animū elicit et
nat tū demonū p
tanquā huius pleraz
it ita eo quod colonū
tat. quod hoc huius
quod ipsa colonū ob
eius inicit. atque cur
rationū obices ponit
viciū dicitur ne possit. ter
inimicis manet abloc
aut octo viciōꝝ vici
reliqua se spūalia
in corpis mēbris ex
stic. **J**ta vocantur sp
lia quę in corde adit
nos ad exterminat
verbis instrueret
posuit mansuetud
Que vero vicia his
tant inuulsi viciū
n. **P**er hoc em sign

ad me omnes qui

causa efficiat. **Herese** dicitur fructifica-
tio per quod designat auaritia quod fructum
facit utique carnis non spiritus. studiosi
insistentes operibus cum mundo perituris quibus
operibus deo placituris. ut scilicet imple-
ant horrea saturitate. et vino torcu-
laria repleant. non ut corda mundentur
et virtutum receptacula fiant. **Vel**
dicitur fructificatio quod fructus fuscatio.
quod fructus boni operis obfuscet et in-
quinet. **Sueus** interpretatus sonat fer-
rum siue pessimum. per quod pessimum et ve-
ferreum vitium denotat inuidia. quod du-
ricia cordis inducit. et summe maliti-
e nutritrix est. **Iebuse** dicitur calcitrans
sonat. et acidia animi signat. quod de-
uictum a se tanquam plastes calcitrans hu-
manum animum elidit et calcitrans ut ster-
nat eum demonum pedibus calcitrans
tanquam litum plateat. **Sergele** innu-
it iram eo quod colona efficiens interpre-
tatur. quod hoc habet per ceteris vitibus proprium
quod ipsa colona dicitur sue a possessione
cordis efficiat. atque duras tunc cogi-
tationum obices ponit et sic impe-
dit electum ne possit cernere verum quod in
intimis manet absconditum. **Horuz**
autem octo vitiorum duo sunt carnalia.
reliqua sex spiritualia. **Nulla** carnalia que
in corpore membrorum operatio consistit.
Ista vocantur spiritualia siue corda-
lia que in corde actuantur. **Ut** ergo dominus
nos ad exterminandum vitiorum suis
verbis instrueret duas tamen virtutes
apposuit mansuetudinem et humilitatem.
Que vero vitia his virtutibus con-
trariantur innuisse videtur cum apposuit. cor-
dis. **Per** hoc enim significare voluit

laborat in cclxviii

duas has virtutes. sex spiritualibus seu
cordalibus vitibus opponi debent. **Et**
illa duo carnalia nunquam intacta re-
linquitur. **Minime.** **Non** ad eorum extinc-
tionem pertinet quod permittit. **Tollite** iugum
meum super vos. **Neque** enim tam insipiens
quod iugum christi suscipit quod non in ipso sus-
ceptionis initio se sciat gule et ventri
deinceps non seruiturum. **Nepe** hec sunt
dura illa et aspera per quod iter ad deum
quod beatus **Augustinus** iugum suscepturum
diligenter iubet predicari. **Durum** est si-
cut de ciborum oblectamenta assueta re-
linquere. asperum quod est libidinis blandi-
menta illicita non licere. sub quo ge-
mino malo omnes eramus cum gentes es-
semus. id est cum gentilibus in seculo viuemus.
Et postquam gentilitatem exuimus. postquam
abiectionis tenebris lux in domino esse ce-
pimus. postquam duobus carnalibus vitibus
seruire iam nec volumus diuinitatem inspi-
rati. nec valemus ipsa ordinis obser-
uantia impediri. debemus mansuetu-
dinem et humilitatem cordis vigilanter te-
nere quo sex illis vitibus spiritualibus va-
leamus resistere. **Debet** ergo harum
virtutum utraque triformis esse. quod tri-
bus utraque vitibus opponenda est. **Op-**
ponitur autem humilitas superbie. vane glorie.
et auaritie. mansuetudo. inuidie. ac-
die. ire. **Sit** quod humilitas depressa in
se. reflexa ad se. reclusa intra se. **De-**
pressa sit in se ne de se alta sapiat.
reflexa sit ad se ne humanum fauorem
querat. reclusa sit intra se ne res per-
ituras vagabunda ambiat. **Sit** quod
mansuetudo caritativa. sit iocunda
sit tranquilla. **Charitativa** sit ut pro

De verbis

aliena felicitate non teneat liuore. iocunda sit ut de propria aduersitate non habeat dolorem. tranquilla sit ut in nullo casu exerceat rancorem siue furorē. Sic sub iugo dñico positus frater et in prelio dñi constitutus virtute mansuetudinis et humilitatis circumfultus vniuersa preualebit tela nequissimi ignita extinguetur. munitus ab intus contra superbiam. de foris contra vanam gloriam. sursum contra gulam. deorsum contra luxuriam. a dextris contra auaritiam. a sinistris contra auidiam. ab anteriori parte contra iram. a posteriori contra inuidiam. Tali in nauigio subiectus per hoc mare magnam et spaciosum oceanum illa notissima maris pericula perit. nauta et strenuus euitabit. Dico autem caryboidem gule. et sirenas luxurie. scyllas superbie. et sirenes vane glorie. piratas auaritie. et beluas inuidie. ventos acie. percellas ire. Nam vero sublato iugo saluatoris et apprehensa disciplina mansuetudinis et humilitatis. quod mercedis veritas promittat celestibus discipulis audiamus. Sequitur. Et inuenietis requiem a iacobus vestris. Semina est aiaz requies. Una in presentia. alia in futuro. Ita habet meritum. illa premium. Per primam habet secundam. id est per meritum premium. sic scriptum est. Erunt sabbatum et sabbatum. hoc est per requiem peccatoris dabitur requies eternitatis. Et ista quidem que in presentia est requies aiaz dici potest. illa vero que in futuro erit requies aiaz. Tunc et de vtraque simul et de vtralibet singillatim presentia accipi ver

Domini. Genesee

ba dñica. Prima igitur requies multis in sacra pagina nobis appellatur. Dicitur enim bona conscientia. bona voluntas. par pectoris. tranquillitas cordis. puritas mentis. refrigerium anime. consolatio spiritus. De qua quod sub nomine refectiois supra satis admodum disputauimus ea nunc tacite. de se cuncta aliquid dicendum videtur. Sed quia ipsa fine presentis vite sequitur quod de ea dicere intendimus in fine presentis hominis differamus. Sequitur. Iugum enim meum suauis est et onus meum leue. Super praeteritum de iugo dictum est. de onere vero nulla fuit mentio. Iugum quod dicitur dñi seruitutis eius est assumptio. onus vero eius quid aliud esse potest quam hoc quod dicitur sub iugo precipimur. sed ut simus mites et humiles corde. Est ergo iugum monasticum ordo. onus autem pietas mentis et corporalis exercitatio. Dicat ergo dominus. Iugum enim meum suauis est et onus meum leue. Sed quid dicit bone magister? Quando ignoras scriptum esse. multe tribulationes iustorum? Non meministi dictum a te. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Et itez. In mundo pressuram habebitis. Non preuidisti dicendum. Per multas tribulationes oportet vos intrare in regnum celorum. Et illud. Omnes qui volunt pie vivere in christo persecutionem patientur. Quo ergo iugum tuum suauis est et onus tuum leue? Damna et perscriptioes per peti. iniurias et contumelias non vitas. duros in corpore ictus sustinere. animam ponere. nunquam hoc suauis est et

deus genese

ad me omne
leue. Est vtiq. leu. et
bus. Corpus castigat
ma afficere lacrimis
tantate ppa oon
re. nungo hoc suau
vriq. Sed veris p
virginib. Quo inq
videre frs mei qui
lis loquebat. Alia
be. illa verbum respun
verbi no intelligit. Qu
ditate et receperit. q
bat rem esse cognoue
m. ergo et nos quod
rep sit quod dicit in
em questio duob. m
Quimo quid qz am
diligenti et iustitia ei
enti etia amara dul
aspera suauia. Nou
na sed vna sciam. et
Accede ergo homo
suauis est dñs. et qz
Remo em sit qui nec
Sita no sitis ipe tibi
videtur gultasti. Et hoc
glo. p. voluntario rep
Alio modo soluit be
cam. qz iugi dicitur
ris eius portatio g
deat et aspera. sed v
lariu molestiap. pa
uis sit. Respice vt
fures et latrones. i
teros quatos labo
gillas. quatas curas
et cogitatas nequias

ad me omnes qui la

leue! Est utiqz. sed aplis et martyri
bus **S**corpis castigare ieiunijs. ani
mā afficere lacrimis et orōnib⁹. vo
luntatē ppiā odire. solitudinē ama
re. nunq̄ hoc suauē est et leue! Est
utiqz. **S**ed veris xp̄i cōfessorib⁹ et
virginib⁹ **Q**uō inquis! **H**ic. primū
videte fr̄es mei quia dñs discipu
lis loquebat̄. **S**i locutus fuisset tur
be. illa verbum respuisset. quia vim
verbi nō intellexisset. **A**t discipuli au
dierunt et receperūt. qz quod dice
bat̄ verū esse cognouerunt. **A**udia
m⁹ ergo et nos quod dicit̄. q̄ quō
vez sit quod dicit̄ intelligam⁹. **H**ec
em̄ questio duob⁹ modis soluitur.
Primo quidē qz anime vere deum
diligenti et iustitiā eius fidelit̄ esuri
enti etiā amara dulcia videntur et
aspera suauia. **R**ouim⁹ hoc p̄ scien
tiā sed utinā sciam⁹ et p̄ experientiaz.
Accede ergo homo et experire qz
suauis est dñs. et qz leue sit onus ei⁹.
Nemo em̄ scit qui necduz gustauit.
Si ita nō sc̄tis ip̄e tibi testis es q̄
nōduz gustasti. **A**t hoc infinita reli
giosoz multitudo vez esse testatur.
Alio modo soluit̄ hec questio si di
cam⁹ q̄ iugi dñi susceptio et oner
is eius portatio grauis quidē vi
deat̄ et aspera. sed in op̄atione secu
lariū molestiaz valde suauis et lei
uis sit. **R**espicite vt exēplis vtamur
fures et latrones. p̄dones q̄ adul
teros quātos labores. quantas vi
gilias. quātas curas expendant vt
excogitatas nequicias ad effectuz

boratis

ecclesie

pducant. **R**espicite et eos qui ho
nestiora quodāmodo vident̄ exer
cere negocia. diuersos dico merca
tores mari terra qz mēcimonia sua
circūferentes. quanta incommoda
sustineant. subeant pericula. vt ad
modica stipendia perituras qz di
uitias quandoqz pertingant. **R**espi
cite deinde et seruos militibus. mi
lites principibus etiam ad illicita
queqz seruiētes. et in eundo. in cur
rendo. in stando. die noctu qz labo
rantes. **R**espicite e diuerso dei mini
stros in cenobijs sedentes. modicū
quidem laborantes q̄ plurimū pau
santes. insuper et pro requietione
sua quasi p̄ labore maximo requiē
eternā expectantes. **N**onne illi mul
to difficiliore via descendunt ad in
ferna. q̄ isti ascendunt ad regna
superna. **I**ugum ergo domini sua
ue est et onus eius leue. **P**oterat er
go dominus hic dixisse **I**ugū meū
tōmodum est et onus meum salu
bre. **E**t si hoc dixisset verum utiqz
dixisset. **M**ulti em̄ in seculo. seculi vo
luptatibus dediti dum illecebrozis
condimentis vtuntur. duz lautiori
bus epulis indulgent. dum vino se
intēperanter ingurgitant aut mor
tem sibi celerius attrahūt. aut mo
lestissimas egritudines incurrunt.
et dum iugum dñi q̄si aspezz phoz
rescūt. ip̄i p̄ iugū seculi sub quo de
liciant̄ sibi oquirūt vñ a iugo dñi
sp̄ elōgent̄. **A**t extra claustrales dñi
curis se nō implicāt. dñi trāquilatē

De verbis

corporis et animi seruāt. dñi carnis
terūt supbiā. potus cibiq; parcita
te. dum modicum quō laborant
p̄ eterna requie et infirmitates m̄
tas p̄ter intentionē deuitāt. et vltā
etiā nolentes p̄telant. **P**oterat itē
dixisse saluator. **J**ugū em̄ meū ho/
norificū est et onus meū venerabi/
le. **S**epe etem̄ videm̄ plus honoris
et veneratōis apud potētes seculi
habē paupes monachos q̄ diui/
tes supbos. **Q**uia tñ hec cōphendisse
de^o intelligit cū dixit **J**ugū em̄ meū
suauē est. **E**st vnū tñ in quo val/
de durū iugū ei^o videt. et onus ei^o
onerōsū. molestia videt impugnā/
tiū viciozū. **E**muero paritatis et ca/
stitatis amatori nihil durius. nihil
grau^o occurrit turpiuz infestatiōe
cogitationū. **S**z nō est tibi in hmōi
desperādū. in talib^o em̄ temptat te
de^o si vere diligas eū vt fili^o. si non
deseras eū in tpe malo et nota fiāt
que sunt in corde tuo. **N**oli tñ ab/
ire i cōsilio impioz. noli cōsēire sug/
gestionib^o demonū. resiste et certa
viriliter. ip̄e tribuit victoriā certāti
q̄ coronā retribuet vinctenti. **S**up
hmōi tñ cōturbari infirmoz est qui
nō cōsiderāt quāta vtilitas tempta/
tione generet seu quanta cōsolatio
temptationē subsequat. **U**t autē a
q̄busdā cōsideratū est sex nobis vti/
litates generat temptatio. **P**rima
vt reminiscamur multimode nostre
fragilitatis. sc̄da vt agnoscam^o q̄
necessariū nobis sit diuinū auxiliū.
tertia vt appareat si vere deum dilē

Ex vtilitate generat
modo que p̄ter vni

domini Genesee

gam^o p̄pter quē talia supare cōten/
dim^o. quarta vt occasione hui^o ten/
tationis etiā alia vitia corrigam^o
de quib^o añ nō multū curabamus.
q̄nta vt modo sit nobis p̄ pena et
quasi p̄ satisfactiōe q̄d olim fuit
in turpi delectatione. sexta ne d̄ do/
nis gr̄e que accepim^o supbiamus.
q̄d forsitan accideret si sp̄ sine tem/
ptatione vtuem^o. **P**lane tempta/
tionē aut maior aut saltem equalis
cōsolatio sequi solet. **Q**u aliquando
equalis cōsolatio sequatur indicat
ps̄ qui ait. **S**c̄dm̄ multitudinez do/
loz meorum in corde meo cōsolati/
ones tue letificauerūt aiaz meam.
Qu aliqui maior cōsolatio temptati/
onē sequat testimoniū habem^o ex
scriptura dicente. **E**t reddidit dñs
om̄ia q̄ fuerūt **J**ob duplicia. **Q**ui
em̄ percusso cuncta que abstulerat
duplicata reddidit. apte innotuit
q̄ nōnunq; temptatos vber^o con/
soletur q̄ percusserit. **H**inc est q̄
quidā perfectiores discretionē ma/
gistra dolent si vel ad modicū sine
quantulacunq; temptatione sint vi/
delicet ne cum cōsuetius in tranquilli/
tate militant. ex ip̄a tranquillitatis
requie securius torpescant. **M**agna
quippe nobiscum dispensatione pie/
tatis agit vt aduersis laceſsamur.
quia dñi ex vitio aliquo pulsamur.
contra illud iuuante domino forti/
us accingimur. **H**inc est vt puto q̄
cuiuslibet anime duo angeli deputati
sunt ad custodiā. bon^o et mal^o. **E**t
de bono quidem p̄piciū est q̄ ad

ad me dñi
custodiā datus sit.
gelus amor est
impet^o vñ temp
latis pbat q̄ ad
deputet. q̄ dñi ei^o
gamur. ip̄a fatigatō
in bono cōsuetudine
vt resuram^o q̄d in
q̄ in finē sermonis dicit
m^o videlicet de sc̄da red
in q̄ dñs ad me venerit
mei cōsuetudinis
b^o vñs. **Q**ue est ista red
nō videt eā nec auris ei
in cor hōis ascendit. **Q**
ea dicit possum^o q̄n qu
minū eā videt h̄ nec vñ
vngent^o dei fili^o q̄ est
ip̄e de ea nobis modic
uit. **I**ncipiam^o tñ eā q̄
donate possum^o. dicam
ip̄o docere valem^o. q̄ men
dāte suauitatis ei^o qual
dñm. **R**equies illa est decc
nocentias corpōz. hono
filitas vñq; fulgor vñq;
gibiles. diuinitas iocū
ne et eterne tranquillit
q̄ cupat omnē sensū. q̄
gr̄a. magnū valde et se
Reques illa est laboris
om̄is absentia. cure et
nulla incidētia. nulla m
langustia. nulla cōfusi
mo. vbi absterget de
nā ab oculis sanāp.
dicit offe malū. **R**equies
p̄ma in sanitate firmata

ad me omnes qui la

custodiā datus sit. **Bon**⁹ nēpe an-
gelus amor est virtuti. malus vero
impet⁹ vicij temptātis. **De** vicio at-
tatis pbat qd ad custodiāz nobis
deputet. qz dū ei⁹ aduerfitate fati-
gamur. ipa fatigatōe p moti meli⁹
in bono custodimur. **Rūc** iā tps est
vt resumam⁹ qd supra reliqm⁹. qd
qz in finē sermonis dicendū distuli
m⁹ videlicet de scda rege aiaz. **Si**
inqt dñs ad me veneritis et iugum
meū tuleritis inuenietis requiē aia/
b⁹ vris. **Que** est ista rege? **Oculus**
nō vidit eā nec auris audiuit. h̄ nec
in cor hōis ascendit. **Quid** ergo de
eā dicē possum⁹ qñ quidē null⁹ ho-
minū eā vidit h̄ nec vidē p̄t nisi qd
vni genit⁹ dei fili⁹ q̄ est in sinu p̄ris
ipse de ea nobis modicū qd enarra-
uit. **Inspiciam⁹** tñ eā quantum ipō
donāte possum⁹. dicam⁹ de ea qd
ipō docēte valem⁹. ⁊ memoriā abū-
dātie suauitatis ei⁹ qualicūqz eru-
dem⁹. **Requies** illa est decor et im-
mortalitas corpoz. honor⁹ impaf-
sibilitas aiaz. fulgor vultuū incō-
pabilis. diuinissima iocūditas sum-
me et eterne trāquillitatis. pax illa
q̄ erupat omnē sensū. gaudiū ma-
gnū. magnū valde et sempiternum.
Rege illa est laboris et doloris
omnis absentia. cure et anxietatis
nulla incidētia. nulla molestia. nul-
la angustia. nulla cōfusio. nulla for-
mido. vbi absterget de⁹ omnē lacri-
mā ab oculis sanctor⁹. vbi p̄sus
aberit offe malū. **Rege** illa est p̄-
petua. in sanitate firmitas. incōcus-

boratis

ccclxx

sa in animi libertate suauitas. sua/
uissima et supdulcissima in visione
creatoris delectatio. sancta et sence/
ra in scōz societate dulcedo. **Requies**
in qz illa est indui vestimētis glo-
rie. cū gloria et letitia tripudiare in
cōspectu dñe potētie. gloria et ho-
nore coronari et radijs excellētissi-
me claritatis pennit illustrari. **Rege**
es illa est indefessus et irreuerbera-
tus intuit⁹ in illud dñe lucis arca-
nū. de supna potētia. sapia bonita-
te magnificētissima admiratō atqz
inter amplexus dei omnipotētis in-
deficiēs cōmoratio. et pie ei⁹ p̄ntie
sempiternalit̄ iugis fruitio. pennis
ex toto corde. ex tota aima. atqz ex
omib⁹ virib⁹ et viriū medullis exul-
tatio. **Rege** illa est incircūuelata
fulgide cōnitatis inspectio. inextin-
guibilis erga ipaz venā caritatis
et intēta affectio. serenissima ad pa-
trē luminū accessio. et incōprehensi-
bilis celestiu gaudiōz participatō.
Rege in qz illa est accūbē in conui-
uio regis eterni. bibere et inebriari
a multitudine dulcedinis dñi. accē-
di et inflāmari calē et superuē i ar-
doribus sempiternis. ire et intrare
ac penetrare vsqz ad intima dei. be-
ati vehemētia amoris haurire dul-
corē fontis vite et sapiētie et eē cū
deo sine fine. **Amen**

Explicit tractat⁹ magistri Jobis
geron de verbis dñi. **Menite** ad
me omnes. ⁊